

საღი მთვარე

რელიგიურ-საზანთანათლებლო ჟურნალი

№13 *ივლისი, აგვისტო- 2010* ფასი: 2ლ.

ახალი მთავარ
რელიგიურ-საგანმანათლებლო
ჟურნალი
№13 ივლისი-აგვისტო

ISSN 1987-6106
UDC (უაკ) 2-472 ა-984

თეოლოგიური რედაქტორი:
თემურ გორგაძე

რედაქტორი:
მიხეილ გელაძე

კორექტორი:
ზადრი შანთაძე

დიზაინი:
გიორგი იაკობაძე

უცხოელ ავტორთა წერილები-
ბი თარგმნილი და ჟურნალი
გამოსაქვეყნებელი მომზადებულია ფონდ
„ზარაქას“ საგანმომრეშლო ჭეჭუფის
მიერ

ჟურნალი ხელმძღვანელობს თავისუფალი პრესის
პრინციპით. ავტორები თავად აეუბნენ პასუხს მათ მიერ
მოყვანილი ფაქტების, არგუმენტებისა და ციტატების
სიზუსტეზე. მასალების ვადებულება ნებადართულია
რედაქციასთან შეთანხმებით. რედაქცია ვალდებულია,
გამოქვეყნებული მასალები, პირველი მოთხოვნისთანა-
ნავე, გადასცეს პირდაპირ ავტორს.

მისამართი:

ქ. ზათუმი, ქუთაისის ქუჩა №33
ტელ. ფაქსი: (822) 7 69 04
ელ. ფოსტა: geobaraka@yahoo.com

დანიშნულება:

შპს „ირიდაში“

მისამართი:

ქ. ფოთი, ნმინდა ნინოს №4
ტელ. & ფაქსი: 2-24-33
ელ. ფოსტა: irida@iridaprint.ge
www.iridaprint.ge

სარბეკო

ახალი მოვარე

2	 MIRAJI
7	MUHAMMED SUAVLIS QVELMOQMEDEBA
10	 RAMAZANI
13	IMQVEYNIURI TANJVA-WAMEBA
17	TAYVA-SULIS GASPETAKEBA
24	RKINA GAXUREBIT DAMUSAVDEBA
27	BARATIS RAME
30	AMERIKELI PROFESORIS PIRVELI NAMAZI
32	SULTA MKURNALI
36	DAMITONAREBA
39	MADLI QENI-QVAZE DADE GAIVLI DA WIN DAGXVDEBA

მირაჯი არაბული სიტყვაა (არაბ. معراج) და ლექსიკური მნიშვნელობით „სიმაღლეზე ასვლას“ ნიშნავს. ისლამური ტერმინოლოგიით კი მირაჯი ეწოდება წმინდა მუჰამმედ შუამავლის (სელლეღლაჰუ ალეიჰი ვე სელლეემ) ცად ამალღებას, რომელიც მექას – მესჯიდი ჰარემიდან, პალესტინის – მესჯიდი აყსაში მისი გადასვლითა და იქიდან ცად ამალღებით განხორციელდა.

ამ შემთხვევის აღსანიშნავად წყაროებში მოცემულია ორი სიტყვა. (الإسراء) და (معراج), რომელიც ტერმინოლოგიურად ერთი და იგივე მნიშვნელობისაა. რელიგიურ წყაროებში დამკვიდრებულია სიტყვა მირაჯი.

ტრადიციულ ისლამურ წყაროებში ეს ტერმინები („მირაჯი“ და „ალ-ისრა“) ორნაირად განიხილება. წმინდა მუჰამმედ შუამავლის (სელლეღლაჰუ ალეიჰი ვე სელლეემ) მექას – მესჯიდი ჰარემიდან, პალესტინის – მესჯიდი აყსაში გადასვლას – „ელ-ისრა“, იქიდან ცად ამალღებას კი „მირაჯი“ ეწოდება.

მირაჯი, ჰიჯრეთამდე თვრამმეტი თვით ადრე, ღამით განხორციელდა. ეს რეჯების მთვარის 27-ე ღამე იყო, რომელიც ამ მთვარის 26-ე და 27-ე დღეებს ერთმანეთთან აკავშირებდა.

უზენაესი ალღაჰი ბრძანებს:

„ყოველგვარი ნაკლოვანებებისგან შორსაა იგი, რომელმაც თავისი მონამსახური ერთ ღამეს მესჯიდი ჰარემიდან მესჯიდი აყსაში, რომელიც წმინდა ადგილია, გადაიყვანა, რათა გვეჩვენებინა ჩვენი სასწაულები. უეჭველად, იგი ყოვლისმსმენელია, ყოვლისმხედველია!“ (სურა ისრა, აიათი 1)

იმ ღამით მუჰამმედ შუამავალმა (სელლეღლაჰუ ალეიჰი ვე სელლეემ) მესჯიდი აყსაში ყველა შუამავალს უწინამძღვრა და ნამაზი ალოცა.

როგორც აბუ ჰურეირა გადმოგვცემს, ცად ამალღების ღამეს წმინდა შუამავალს ორი ფინჯანი მიართვეს: ერთი ღვინით იყო სავსე, მეორე კი – რძით. წმინდა შუამავალმა შეხედა რა რძით სავსე ფინჯანი არჩია. შემდეგ ჯებრაილმა თქვა:

„მაღლობა ალღაჰს, რომელმაც შენ

ადამიანის გაჩენის მიზნის შესაბამისი მიმართულება მოგცა, ღვინით სავსე ფინჯანი რომ აგელო, შენი მიმდევრები ჭეშმარიტების გზას აცდებოდნენ.“
(*მუსლიმი იბანი 272, ეშრიბე 92*)

ცად ამადლებით წმინდა შუამავალს (სეღლეღლაჰუ ალეიჰი ვე სეღლემ) უდიდესი პატივი მიეგო. ის მესჯიდი აყსადან, წმინდა ჯებრაილის ხელმძღვანელობით, „სიდრეთულ მუნთეჰა“-მდე ამადლდა.

ჰადისის წყაროებში მირაჯი შემდეგნაირადაა აღწერილი: წმინდა შუამავალი ნახევრად მძინარე ქაბას იმ ნაწილში იყო, რომელსაც ჰათიმი (ან ჰიჯრი) ჰქვია. მას პატარა, თეთრი ცხოველი მოუყვანეს, რომელსაც სახელად „ბურაყი“ ერქვა. შუამავალი (სეღლეღლაჰუ ალეიჰი ვე სეღლემ) მასზე შესვეს და ამგვარად იგი ჯებრაილმა ზეცაში წაიყვანა. ზეცის თალამდე რომ მივიდნენ, ჯებრაილმა კარების გახსნა ითხოვა.

„ვინ მოვიდა!“ – იკითხეს.

„ჯებრაილი!“ – იყო პასუხი.

„შენთან ერთად ვინ არის?“

„მუჰამმედი!“

„მას ცად ამადლების მიწვევა გაეგზავნა?“

„დიახ!“

„კეთილი იყოს თქვენი მობრძანება! ეს შესანიშნავი სტუმრობაა!“ – და კარები გაიღო.

კარები როგორც კი გაიარეს, მუჰამმედ შუამავალმა იქ წმინდა ადამ შუამავალი დაინახა.

„ეს თქვენი მამა ადამია. მიესალმე მას!“ – უთხრეს მუჰამმედ შუამავალს.

ის მიესალმა, ადამ შუამავალმა მისაღმებას მისაღმებითვე უპასუხა და შემდეგ მიმართა:

„ღვთისმოსავო შვილო, კეთილი

იყოს შენი მობრძანება! ღვთისმოსავო შუამავალო, კეთილი იყოს შენი მობრძანება!“

შემდეგ წმინდა ჯებრაილმა მუჰამმედ შუამავალი უფრო მაღლა აიყვანა, მათ ზეცის მეორე საფეხურს მიაღწიეს. იქ წმინდა იაჰია და წმინდა ისა იყვნენ.

შემდეგ ჯებრაილმა შუამავალი ზეცის მესამე საფეხურზე აიყვანა. იქ წმინდა იუსუფი იყო. მუჰამმედ შუამავალი მეოთხე საფეხურზე – წმინდა იდრისს, მეხუთე საფეხურზე – წმინდა ჰარუნს, მეექვსე საფეხურზე კი წმინდა მუსას შეხვდა, ამ უკანასკნელმა სიხარულით შესძახა:

„ღვთისმოსავო ძმაო, კეთილი იყოს შენი მობრძანება! ღვთისმოსავო შუამავალო, კეთილი იყოს შენი მობრძანება!“

როცა ერთმანეთს დაშორდნენ, შუამავალი მუსა ატირდა.

„რატომ სტირი!“- ჰკითხეს მას.

„იმიტომ, რომ ჩემ შემდეგ, ერთი ახალგაზრდა, შუამავალი გახდა. სამოთხეში შემსვლელი მისი მიმდევრებისგან უფრო მეტია, ვიდრე ჩემი!“ – უპასუხა მან.

შემდეგ ჯებრაილმა მუჰამმედ შუამავალი მეშვიდე საფეხურზე აიყვანა, სადაც იბრაჰიმი იყო.

ჯებრაილმა შუამავალს უთხრა: „ეს მამაშენი (შენი წინაპარი) – იბრაჰიმი, მიესალმე მას!“

მუჰამმედ შუამავალი მიესალმა, იბრაჰიმ შუამავალმაც საღამოს საღამითვე უპასუხა და შემდეგ უთხრა:

„ღვთისმოსავო შვილო, კეთილი იყოს შენი მობრძანება, ღვთისმოსავო შუამავალო, კეთილი იყოს შენი

„ყოველგვარი ნაკლოვანებებისგან შორსაა იგი, რომელმაც თავისი მონა-მსახური ერთ ღამეს მესჯიდი ჰარამიდან მესჯიდი აყსაში, რომელიც წმინდა ადგილია, გადაიყვანა, რათა გვეჩვენებინა ჩვენი სასწაულები. უეჭველად, იგი ყოვლისმსმენელია, ყოვლისმხედველია!“

(სურა ისრა, აიათი 1).

მობრძანება!“

ამის შემდეგ ჯებრაილმა მუჰამმედ შუამავალი "სიდრთულ მუნთაჰამდე" აიყვანა და უთხრა:

„ო ალლაჰის შუამავალო, აი, ესაა "სიდრთულ მუნთაჰა," ამას იქეთ მარტო წახვალ!“

„რატომ ჯებრაილ!“ - იკითხა შუამავალმა.

„უხესთაესმა ალლაჰმა მე მხოლოდ აქამდე მოსვლის ნება დამართო“ – მიიღო პასუხად. *(ბუჰარი ბედელულ ჰელყ 6; მუსლიმი იმანი 264).*

შუამავალმა მოგზაურობა მარტომ განაგრძო და უამრავი სასწაული იხილა.

როცა ყურაიშელმა წარმართებმა ცად ამალღების ამბავი გაიგეს, მაშინვე მის ირაციონალურობაზე დაიწყეს საუბარი. ირგვლივ ჭორაობა და ერთი ალიაქოთი ატეხეს. როგორც კი შესაძლებლობა მიეცემოდათ ამ შემთხვევის წყალობით მორწმუნეების დაცინვას და ჭეშმარიტი გზიდან ჩამოცილებას ცდილობდნენ. ისინი წმინდა აბუ ბაქრთანაც მივიდნენ და „მუჰამმედი ცად ამალღებულაო“ – ირონიული სიცილი დააყარეს. მან კი წმინდა შუამავლისადმი ერთგული რწმენით ასე უპასუხა:

„მან რაც უნდა ილაპარაკოს მართალია, რადგანაც არ არსებობს შესაძლებლობა, რომ მან ტყუილი თქვას! მე მისი ნათქვამი ყველაფერი

მწამს!“

წარმართებს გაუკვირდათ:

„შენ მას ემოწმები?! ნუთუ ერთ ღამეში მესჯიდი აყსაში წასვლის და უკან დაბრუნების გწამს?“

წმინდა აბუ ბაქრმა მათ ასე მიუგო:

„ღიას! ვფიცავ ის მე მეუბნება, რომ ალლაჰისგან ზეშთაგონებას იღებს, მე ამის მწამს და ცად ამალღებაში დაუჯერებელი რა უნდა იყოს?“

შემდეგ აბუ ბაქრი ქააბაში მყოფ წმინდა შუამავალთან მივიდა, ყველაფერი მისგან მოისმინა და უთხრა:

„მართალი ხარ, ალლაჰის შუამავალო.“ ამის გამო მას შუამავალმა „სიდდიყი“ ანუ მართალი შეარქვა.

წარმართებმა, რომლებმაც მორწმუნეები ვერ გადაიბირეს, წმინდა მუჰამმედ შუამავალთან წასვლა და მისი გამოცდა განიზრახეს. მესჯიდი აყსას შესახებ ჰკითხეს. უხენაესმა ალლაჰმა შუამავალს მესჯიდი აყსა თვალწინ მოუტანა, იგი უყურებდა და დასმულ შეკითხვებზე პასუხებს ისე სცემდა.

ამჯერად პოლითეისტებმა მას გზაში მყოფ ქარავანსა და მის ზოგიერთ თავისებურებაზე ჰკითხეს. ქარავანიც, ისევე როგორც მესჯიდი აყსა, ალლაჰის შუამავალს თვალწინ დაუდგა. ალლაჰის შუამავალმა მათ იმაზე მეტი ცნობები მიაწოდა, ვიდრე სურდათ და დამატებითაც შეატყობინა, რომ ქარავანი მზის ჩასვლისას მექაში

„მადლობა ალლაჰს, რომელმაც შენ ადამიანის გაჩენის მიზნის შესაბამისი მიმართულება მოგცა, ღვინით სავსე ფინჯანი რომ აგელო, შენი მიმდევრები გზას აცდებოდნენ.“

(მუსლიმი იმანი 272, ეშრიბე 92)

შემოვიდოდა. მიღებული პასუხისგან პოლითეისტები გაოცებული დაბრუნდნენ. ფიქრობდნენ „მისი ბოლო ნათქვამი მართალი არ გამოდგესო“ და იმ დამეს არ დაუიძინიათ, ყველა ქარავანს ელოდა. როგორც იქნა ქარავანიც გამოჩნდა. ყოველივე ამის მომსწრე წარმართებმა „ეს სრულიად აშკარა ჯადოქრობააო“ – განაცხადეს.

დრო გადის, ყველაფერი ვითარდება და იცვლება, მაგრამ, ჩვენდა სამწუხაროდ, ადამის ძეთა ბუნება არასდროს იცვლება. როგორც წმინდა შუამავლის დროს, ახლაც არიან ადამიანები, რომლებსაც არ სურთ დაიჯერონ ცად ამადლება და მას ირაციონალურად მიიხიენ. გასაკვირი ისაა, რომ მაშინდელი ურწმუნონი ამ შემთხვევას ირაციონალურს უწოდებდნენ, ამჟამინდელი კი მეცნიერულად ცდილობენ მის უარყოფას; აქაოდა ასეთი რამ შეუძლებელიაო. ვისაც არაფრის სწამს და მხოლოდ მეცნიერებას აღმერთებს, რატომ უნდა, მათზე სათქმელი არაფერი გვაქვს. მაგრამ დღეს სამწუხაროდ ისეთი ვაიმეცნიერი და ფსევდო ინტელექტუალიც ბევრია, რომელიც ორმაგი სტანდარტებით თამაშობენ, სხვის რწმენაში მეცნიერებას ეძიებენ და საკუთარში მეცნიერულად არაფერს განსჯიან. მეცნიერულ განსჯას რომ თავი დავანებოთ, ისინი საკითხის უბრალო, ლოგიკური და დედუქციური განსჯისგანაც კი თავს იკავებენ.

რაკი ისტორიამ შემოგვინახა ფაქტები, რომლებიც გვაუწყებენ, რომ ძველ ინდურ და სპარსულ რელიგიებშიც კი ცად ამდლების მსგავსი შემთხვევები დაფიქსირებულა, მხოლოდ და მხოლოდ ისლამური მირაჯის ვითომ და მეცნიერულად განსჯა და მის ირაციონალურობაზე საუბარი დიდი ვერაფერი მეცნიერებაა. ასეთი ადამიანების უბრალო ობიექტურობაც კი, ჩემი აზრით, ძალიან საფუძვლიან ეჭვს ჰბადებს.

ისიც კარგად ვიცით, რომ ცად ამდლების შემთხვევები, ქრისტიანულ მოძღვრებაში რწმენის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი ფაქტორია და რომ ქრისტიანული მოძღვრების მიხედვით წმ. იესო მკვდრეთით აღსდგა და ცად ამადლდა. (იხ. მათეს სახარება 28/1-7). ასევე, ქრისტიანული მოძღვრების მიხედვით ცად არა მარტო წმინდ იესო, არამედ ელიაც ამადლდა: „როცა მიდიდოდნენ და მისაუბრობდნენ, აჰა, ჩადგა მათ შორის ცეცხლის ეტლი და ცეცხლის ცხენები და განაშორა ორნი ერთმანეთს და ცად ავიდა ელია ქარბორბალათი“ *(ძველი აღთქმა IV მეფეთა 2/11)*

ყველა ამ შემთხვევას, იაკობის სიზმარს (პავლეს ეპისტოლენი რომაელთა მიმართ 13/1-7) და მსგავს შემთხვევებს თუ გადავხედავთ, გავი-

გებთ, რომ ქრისტიანობაშიც საკმაოდ აა ცად ამადლების შემთხვევები.

მიუხედავად ყოველივე ამისა, მაინც და მაინც მირაჯის კრიტიკა და ირაციონალურად მიხნევა, ალბათ, დიდი ვერაფერი მეცნიერული პროგრესია, მითუმეტეს, რომ VI საუკუნეში მცხოვრები წარმართები მირაჯს ზუსტად იმავე მენტალიტეტიდან გამომდინარე აკრიტიკებდნენ, რა მენტალიტეტიც აქვს დღევანდელი საზოგადოების იმ ნაწილს, რომელიც დაცინვითა და ირონიით ცდილობს ისლამი ანტიმეცნიერულ და ანტიპროგრესულ რელიგიად წარმოგვიდგინოს.

დროისა და ადგილის შეგრძნების გარეშე განხორციელებული ამ ღვთიური საოცრებებით აღსავსე მოგზაურობის სრულიად გაცნობიერება ადამიანის აზროვნებისთვის, ნამდვილად, შეუძლებელია.

ცად ამადლების საშუალებით იმ ჭეშმარიტებასაც უნდა შევეხოთ, რომ ადამიანები დროის თვალსაზრისით მხოლოდ წარსულის მომსწრენი არიან და ამ წარსულის შთაბეჭდილებებით სავსენი ცხოვრობენ. შუამავლები კი ალლაჰმა წარსულის, აწმყოსა და მომავლის ცოდნით დააჯილდოვა.

დროისა და შესაძლებლობების ფაქტორი მხოლოდ ადამიანისთვისაა მნიშვნელოვანი. უზენაესი ალლაჰისთვის კი მსგავსი რამ არ არსებობს. ამიტომ უნდა გვესმოდეს, რომ თუკი რაიმეს შემეცნებას ჩვენი გონება ვერ ახერხებს, ეს იმას არ ნიშნავს, რომ ასეთი რამ არ მომხდარა. XXI საუკუნეში უამრავი რამ არსებობს, რაც სულ, რაღაც, რამდენიმე ასეული წლის წინ ადამიანის

გონებისთვის მიუწვდომელი და წარმოუდგენელი იყო.

დამე, რომელიც ამა წლის 9 ივლისს 10 ივლისთან დააკავშირებს, მირაჯის დამეა. ამ დამეში განსაკუთრებული ღვთისმსახურებების შესრულება დიდი მადლია.

ძილის წინ, ნამაზის შემდეგ 12 მუხლი „ჰაჯეთ ნამაზი“ უნდა ვილოცოთ. ყოველ მუხლზე სურა „ფათიჰას“ შემდეგ 10-ჯერ სურა „იჰლასი“ უნდა ვიკითხოთ და ყოველ მე-2-ე მუხლზე სელამი უნდა მივცეთ.

ნამაზის დამთავრების შემდეგ ოთხჯერ სურა „ფათიჰა“ და 100-ჯერ შემდეგი ვედრება უნდა ვიკითხოთ: „სუბჰანელლაჰი ველ ჰემდუ ლილ-ლაჰი ველა ილაჰე ილლელლაჰუ ველ-ლაჰუ ექბერ ველა ჰეველე ველა ყუუ-ვეთე ილლა ბილლაჰილ დელეილ დეზღვიმ“. (ალლაჰი ყოველად უმანკოა, ქებადიდება მას. არ ასებობს ღვთაება გარდა ალლაჰისა. იგი უზენაესია არ არსებობს მასზე ძლევა მოსილი და იგი ყოველად ძლიერია) ამის შემდეგ 100-ჯერ ეს ვედრება უნდა ვიკითხოთ: „ესთელფირულლაჰ ელ დეზღვიმ ვე ეთუბუ ილეიჰ“, რაც ცოდვების მონანიებას ნიშნავს. ასევე 100-ჯერ სალავათი უნდა ვიკითხოთ.

ამ ნამაზის ლოცვა შეძლებისდაგვარად 100 მუხლამდეა შესაძლებელი.

უზენაესმა ალლაჰმა მოგვცეს ძალა და შესაძლებლობა, რომ ჩვენთვის წყალობად ნაბოძები მსგავსი ძვირფასი დღეები და დამეები შეძლებისდაგვარად მომგებიანად და მადლიანად გავატაროთ!

ამინ!

მუჰამმედ შუამავლის

(საღლაღლააჰუ ალეჰი ვესელემ)

ქველმოქმედება

იმისათვის, რათა საზოგადოებაში სოციალური წონასწორობა აღდგეს, მდიდრებსა და ღარიბებს შორის ზღვარი მოიშალოს, აუცილებელია, ხალხს საქველმოქმედო საქმიანობისკენ მისწრაფება ჰქონდეს. რა თქმა უნდა, მოსახლეობაში როგორც ღარიბი, ასევე შეძლებული ფენის წარმომადგენლებიც არიან. ზოგი უკიდურეს გაჭირვებაში ცხოვრობს, ამიტომ კეთილი ნების ადამიანებმა საზოგადოებაში გაჭირვებული ხალხი უნდა მოძებნონ და დაეხმარონ.

აღლაჰმა ადამიანებს სარჩოს მოპოვების და თავის რჩენის გზები ძალიან გაუმარტივა. წმინდა შუამავალმა ჰადისში ადამიანებს უმახარობლა: „თუკი ოჯახის ქონებიდან და ხეზე მოსხმული ხილიდან ვინმე მოიპარავს, ან შეჭამს, ეს მის მეპატრონეს სადაყად (წყალობა) ჩაეთვლება.“ (მუხლიმი, მუსაკათი, 7)

აღლაჰის შუამავალმა თავისი ცხოვრებით ამ საკითხთან დაკავშირებით, მშვენიერი მაგალითი გვიჩვენა. მისმა თანამიმდევრებმა კი ყოველივე არაჩვეულებრივი და საუკეთესო ფორმით გადმოგვცეს. წმინდა შუამავალი რასაც ნახავდა, ყოველთვის სხვას აძლევდა. მისი ცხოვრება მხოლოდ ასეთ პრინციპებზე იყო აგებული. შუამავალი სხვაზე მიცემულ ქონებას ყოველთვის თავისად თვლიდა, რადგან ის დარწმუნებული იყო, რომ იმქვეყნად

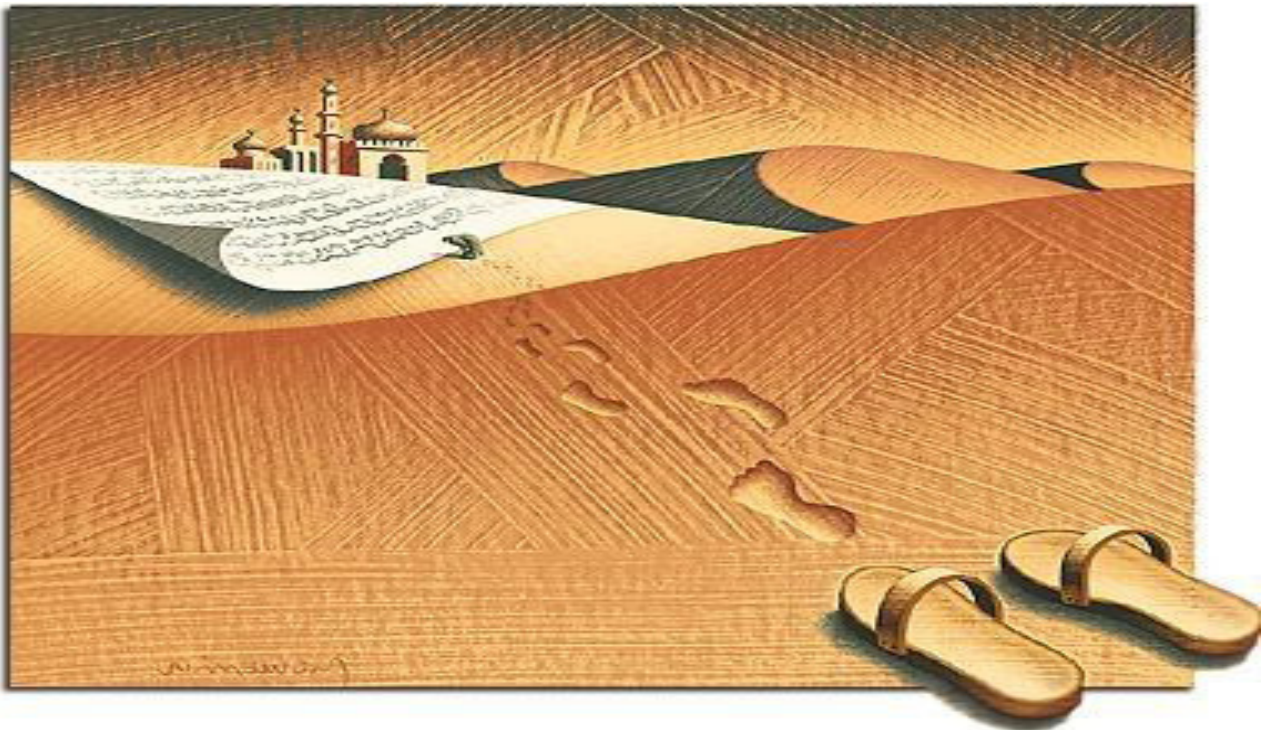
აღლაჰი სამაგიერო წყალობას აუცილებლად მისცემდა. ამასთან ერთად, მას ისე ძლიერ უხაროდა სხვაზე დახმარება და რაიმეს გაცემა რომ ამღებზე გაცილებით დიდ სიხარულს თვითონ განიცდიდა.

წმინდა შუამავალი ამქვეყნიურ ცხოვრებას იმქვეყნისთვის მოსამზადებელ სამუშაოდ მიიხნევა. ის დარწმუნებული იყო, რომ ამქვეყნად გაკეთებული ყოველი სიკეთის სანაცვლოს ყველა იმქვეყნად მიიღებდა. ამიტომ აღლაჰის მიერ მიცემული საშუალებების წყალობით, ის ცდილობდა იმქვეყნისთვის რაც შეიძლება მეტი დაეგროვებინა.

აბუ ზერრის მონათხრობი მუჰამმედ შუამავლის მატერიალური სიმდიდრისა და ქველმოქმედების ნათელი დასტურია:

„წმინდა შუამავალთან ერთად მედინაში ვიყავი. სიარულის დროს უჰუდის მთის წინ აღმოვჩნდი. წმინდა შუამავალმა მითხრა:

- აბუ ზერრ!
- ბრძანე, წმინდა შუამავალო!
- ვუპასუხე მე
- უჰუდის მთისოდენა ოქრო რომ მქონდეს, ეს მე არ გამახარებდა. ვალის გადახდის შემდეგ ერთ დინარსაც კი სამ დღეზე მეტს არ გავაჩერებდი. ყველაფერს გაჭირვებულებს დავურიგებდი!“ – თქვა და

გზა განაგრძო.

ცოტა ხნის შემდეგ ისევ ბრძანა:

„ვისაც ამქვეყნად დიდი შესაძლებლობა აქვთ, მათ იმქვეყნად ცოტა მაღლი ექნებათ. მხოლოდ მათი გამოკლებით, რომლებიც გაჭირვებულებს ხშირად ეხმარებიან. მაგრამ ასეთებიც ძალიან ცოტანი არიან.“ (მუსლიმი, ზეჯათი, 32. ბუჰარი, ისთი-რაზი, 3)

წმინდა შუამავალს ბრძოლებიდან მნიშვნელოვანი რაოდენობის უძრავ-მოდრავი ქონება რჩებოდა. მაგრამ ის, ამ ყველაფერს ხალხს, ქვეყანის განვითარებასა და გაჭირვებულებს ახმარდა. (იბნ სადი, I. 501-503)

წმინდა შუამავლის მიერ ამოღენა წყალობის უშიშრად გაღება ალ-ლაჰისადმი დიდი ნდობის გამოხატულება იყო. წმინდა შუამავალი ალ-ლაჰის სიტყვებს ხშირად იმეორებდა: „შენ სხვა გადაარჩინე, სხვას მიეცი და მე შენ მოგცემ! ალლაჰი ძალიან მდიდარია! ადამიანების შეჭმული, შესმული და დახარჯული ალლაჰის ქონებას ვერაფერს დააკლებს.

ის ძალიან გულუხვია. წარმოიდგინეთ, დედამიწის გაჩენიდან მოყოლებული ალლაჰს რამდენი გაცემული აქვს მაგრამ ამით მას არაფერი დაჰკლებია“. (ჰადის-ი ყუდსი, ბუჰარი, თევჰიდი, 22)

ამ ყუდსი ჰადისის მეშვეობით წმინდა შუამავალმა ადამიანებს სხვათა დასახმარებლად მოუწოდა, რათა ქველმოქმედების არ შეშინებოდათ, რადგან ამით არც არაფერს დაკარგავდნენ და არც არაფერი მოაკლდებოდათ.

ამქვეყნიური ქონება წმინდა შუამავალს არასდროს ჰყვარებია და სხვაზე მიცემასა და დახმარებაშიც ყველაზე მეტად ხელგაშლილი იყო. წმინდა ენესი ბრძანებს:

„ისლამის გამო, ალლაჰის შუამავალი ყველაფერს მისცემდა, რასაც მისგან მოითხოვდნენ. ერთხელ მასთან მისულ ადამიანს იმდენი ცხვარი აჩუქა, ფარა ორ მთას შორის ძლივს ეტეოდა. თავის ხალხთან დაბრუნებულმა ცხვრის პატრონმა ხალხს მიმართა:

– ხალხო, გაიქეცი, გამუსლიმანდით! იმიტომ, რომ მუჰამედი ძალიან დიდ საჩუქრებს არიგებს!

„თქვი: „ჯემარიჭად, ჩემი ღმერთი უზრდის ან უძირებს სარჩოს მის მონა – მსახურთაგან იმას, ვისაჯ მოისურვებს. რასაჯ სასიკეთოდ გაიღებთ, ღმერთი მის ნაწვლად სხვას გიზოძებთ. ის სარჩოს მზოდებელთაგან საყუეთესოა.“ (სურა სეშე, აიათი 39)

ძალიან ბევრი ადამიანი მხოლოდ ამქვეყნიური ქონების გამო იღებდა ისლამს, მაგრამ შემდეგ, როდესაც გაიგებდა, თუ როგორი რწმენა იყო იგი, ამქვეყნიური ქონება მისთვის აღარაფერს ნიშნავდა.“ (მუსლიმი, ფეზაილი, 57-58)

ერთხელ მედინელმა მუსლიმანებმა წმინდა შუამავლისგან რაღაც მოითხოვეს. მან მისცა. შემდეგ კიდევ მოითხოვეს, კიდევ მისცა. წმინდა შუამავალმა მანამ აძლია, ვიდრე გასაცემი სრულიად არ გამოეღია. აღარაფერი რომ აღარ დარჩა, მათ მიმართა:

„კიდევ რამე რომ მქონდეს, აუცილებლად მოგცემდით. ვინც მათხოვრობას მოერიდება და პატიოსნად მოიქცევა, ალლაჰი მას პატიოსნებას მოუმატებს. ვისაც სურვილი ექნება, რომ მაძლარი თვალი ჰქონდეს, ალლაჰი მას სხვაზე დამოკიდებულს არ დატოვებს. ვინც მეტ მოთმინებას გამოიჩენს, ალლაჰი მას უფრო მეტ ნებისყოფას მისცემს. მოთმინებაზე ძვირფასი ალლაჰს არავისთვის არაფერი მიუცია.“ (ბუჰარი, ზეჯათი, 50, მუსლიმი, ზეჯათი, 124)

არიან გაჭირვებულები, რომლებიც თავიანთ გასაჭირს მაღავენ და არაფისგან არაფერს ითხოვენ, მაგრამ არიან ისეთებიც, რომლებიც დახმარებას დაუინებით ითხოვენ. ამიტომ ჩვენი მოქმედებით არც ერთი კატეგორიის ადამიანებს არ უნდა ვაწყინოთ. მათ წინაშე ისე უნდა მოვიქცეთ, რომ ისინი ჩვენგან კმაყოფილი დარჩნენ. „მე

ძუნწი არ ვარ“ (მუსლიმი, ზეჯათი, 127) – ბრძანებს წმინდა შუამავალი და აღნიშნავს, რომ ის ხელგაშლილი ადამიანია. მას არასდროს ჰქონდა იმის სურვილი, მასთან მისული გაჭირვებული ადამიანი ხელცარიელი გაებრუნებინა. რაც გააჩნდა, აუცილებლად მისცემდა, თუ არაფერი ჰქონდა, მაშინ მას ტბილ სიტყვას ეტყოდა და გულს არასდროს ატკენდა. ალლაჰი ადამიანისგან სწორედ ამგვარ მოქცევას მოითხოვს, ყურანში ვკითხულობთ:

„თუკი შენ მათგან ალლაჰის წყალობის მოპოვების სურვილით შეტრიალდები, რისი იმედიც შენ გაქვს, (თუ არაფრით დახმარება არ შეგიძლია), ანუგეშე მაინც.“ (სურა ისრა, აიათი 28)

იმამი ბუსირი თავის ნაშრომში „ყასიდე“ შუამავალ მუჰამედის (სალლალლაჰუ ალეიჰი ვესელლემ) ამ თვისებას რა კარგად გადმოგვცემს:

„ჩვენი შუამავალი მუჰამედი ყოველთვის სიკეთისკენ მოგვიწოდებს და ბოროტებას გმობს, მართლაც მის გარდა ასე ტკბილად არავის შეეძლო წარმოეთქვა სიტყვები „ღიას“ ან „არა.“

წიგნიდან „სუკეთესო მავალითი“ მუჰამედ შუამავალი

რამაზანი

ზურაბ მიქელაძე

რამაზანი - رمضان არაბული სიტყვაა და ლექსიკური მნიშვნელობით დამწველ სიცხეს ნიშნავს. რამაზანი მთვარის კალენდრის მიხედვით მე-9 თვის სახელია. წლის განმავლობაში არსებობს ძვირფასი წუთები, საათები დღეები, თვეები და მთვარეები. მთვარეთაგან ყველაზე ძვირფასი რეჯების, შადბანის და რამაზნის მთვარეა. ამ სამი მთვარიდან კი საუკეთესო რანაზანია. რამაზნის მთვარე ყურანის მოვლინების, ღვთისმსახურების, მოთმინების, ბარაქის, ცოდვების პატიების, მოწყალების, თანადგომისა და ურთიერთდახმარების მთვარეა. ისლამის 5 ძირითადი საფუძველიდან ერთ-ერთი – სავალდებულო მარხვა ამ თვეში სრულდება. სანამ რამაზნის თვეში მარხვა ფარძი (აუცილებელი) გახდებოდა, მუჰამმედ შუამავალმა ჰიჯრეთის შემდეგ ყველა თვეში სამ-სამი დღისა და აშურა

დღის მარხვა ბრძანა. რამაზნის მთვარეში მარხვის აუცილებლობას მუსლიმანებზე ყურანში სურა ბაყარას 183-ე აიათი გვამცნობს:

„ო თქვენ, რომელთაც ირწმუნეთ! თქვენს წინამორბედთა მსგავსად მარხვა თქვენც დაგევალდებულათ. იმედია ღვთისმოსიშნი იქნებით.“ (სურა ბაყარა, აიათი 183)

რამაზნის მთვარეში სავალდებულო მარხვა ჰიჯრეთიდან წელიწადნახევრის შემდეგ გახდა ფარძი ჭკვიან და სრულწლოვან ყველა მუსლიმანისთვის.

რამაზნის თვე ისეთი ძვირფასი თვეა, რომ მასში ათას თვეზე უფრო ხეირიანი ღამეა, რომელსაც „ლეილე-თულ-ყედრი“ ეწოდება. აი, ამ თვეში დაიწყო მთელი კაცობრიობისათვის ღვთიური წიგნის „ყურანი“-ს ზეგარდმოვლენა. გამჩენი ალლაჰი ყურანის 97-ე სურის

პირველივე აიათში გვამცნობს:

„უეჭველად, ჩვენ იგი (ყურანი) ყადირის ღამეს ზეგარდმოვაგლინეთ.“

(სურა ყადირი, აიათი 1)

რამაზნის თვეში მარხვის მიზანი მორწმუნე ადამიანის ალლაჰის ბრძანებებზე დამორჩილება და აკრძალულებიდან შორს დგომაა. ალლაჰის შუამავალი ბრძანებს: „როდესაც რამაზნის მთვარე დადგება, სამოთხის კარები იღება, ჯოჯოხეთის კარები იკეტება და ეშმაკს ბორკილი დაედება.“ *(მუსლიმ, სიაჰ, 1, 2)*

ეს ჰადისი გვასწავლის, რომ რამაზნის მთვარეში მორწმუნისათვის სამოთხის კარები იხსნება და მორწმუნე ჯოჯოხეთში მიმავალი გზისგან შორს დგება. აქედან გამომდინარე, ეშმაკის ადამიანზე ზემოქმედება ძალიან სუსტდება.

ამ ძვირფასი მთვარის მოახლოებასთან დაკავშირებით, მუსლიმანები განსაკუთრებულ სამზადისში არიან. ისინი განსაკუთრებით სულიერად და ფიზიკურად ემზადებიან, რათა ყველაზე უძვირფასეს თვეს შეეგებონ და უთხრან „კეთილი იყოს შენი მობრძანება თერთმეტი თვის მბრძანებლო რამაზანო.“ მუსლიმანები ამ თვეში, სხვა თვეებთან შედარებით, უფრო მეტ პატიებას თხოვენ ალლაჰს, მეტ მოწყალებას გასცემენ ალლაჰის კმაყოფილებისათვის და ღვთისმსახურებასაც დიდი ყურადღებითა და გულდასმით ასრულებენ. ალლაჰის შუამავალი ჰადისი შერიფში ბრძანებს: „ვინც ირწმუნებს, მადლს ალლაჰისგან დაელოდება და რამაზნის მარხვას შეასრულებს, მას წარსული ცოდვები ეპატიება.“ *(ბუჰარი, სეჰმი, 6)*

მარხვა ადამიანს მოთმინებას აჩვენებს. დღის განმავლობაში მარხუ-

ლი ადამიანი, რომელიც ყველაფერს ალლაჰის ხათრისთვის ითმენს, სააქაოსა და საიქიოსთვის ძალიან ბევრს მოიგებს. წმინდა მუჰამმედ შუამავალი ასე ბრძანებს: „მარხვა (ბოროტებისა და ცოდვებისგან დამცავი) ფარია. თითოეულმა ჩვენგანმა, როცა ვმარხულობთ, ცუდი სიტყვა არ უნდა ვთქვათ და არ უნდა ვიკამათოთ. თუკი ვინმე გვლანძღავს ან უხერხულ მდგომარეობაში ჩაგვაყენებს, უნდა ვუთხრათ: მე მარხული ვარ.“ *(ბუჰარი, სეჰმი, 9)*

მარხული ადამიანი ყოველთვის ცდილობს, რომ ყოველგვარ უსიამოვნო, უხამს, უზნეო და ეთიკის საწინააღმდეგო საქციელისა და უაზრო საუბარს განერიდოს, რათა არ დაასუსტოს შესრულებული ღვთისმსახურება. მორწმუნე-მარხული პიროვნება ყოველთვის უფროსი ილდება იმას, რომ ღვთისმსახურება შეასრულოს გულწრფელად და სრულყოფილი მადლი მიიღოს უზენაესი ალლაჰისგან. ტყუილის თქმა, ჭორაობა, ჩხუბი, სხვისი უფლებების შელახვა, ადამიანების გულის ტკენა და მსგავსი ბოროტებები ის ცოდვებია, რომელთაც ადამიანი ჯოჯოხეთში მიჰყავს. ამ ცოდვებისგან თავდაცვას მხოლოდ თავის მოთოკვით, მარხვით და ღვთისმსახურებით შეუძლებთ. რამაზნის თვეში მარხულისთვის საჭმლის მირთმევა ძალიან დიდი მადლი და სიკეთეა. მუჰამმედ შუამავალი ასე ბრძანებს: „ვინც მარხულ ადამიანს იფთარს მიართმევს, იმდენ მადლს მოიპოვებს, რამდენსაც თავად მარხული ადამიანი. მარხულის მადლს კი არაფერი დააკლდება.“ *(თირმიზი, სეჰმი, 82)*

მარხვა ადამიანს ღარიბების

„ო თქვენ, რომელოთაჲ ირნბუნეთ! თქვენს წინამორბედთა მსგავსად მარხვა თქვენც დაგვეცადებულათ. იმედია ღვთისმო-
შიშნი იქნებით.“
(სურა ზაყარა, აიათი 183)

მიმართ შებრალებასა და მოწყალე-
ბას ასწავლის. ადამიანი, როდესაც
შიმშილის სიმწარეს იგემებს, მაშინ
გრძნობს და ხედება გაჭირვებულის
მდგომარეობას. ადამიანი, რომელ-
საც ცხოვრებაში არ მოშივებია,
გაჭირვებული ადამიანების გადა-
ტანილ შიმშილსა და დარდს ვერ
აღიქვამს ისე, როგორც საჭიროა. შე-
ძლებული ადამიანი, რომელიც ფუ-
ფუნებაშია გაჭირვებულის ტანჯვას
გულით ვერასდროს შეიგრძნობს.
მარხვით თანაგუგრძნობთ მშიერ
ადამიანებს. გულით შევიგრძნობთ,
თუ რა პირობებში უხდებათ მათ
ცხოვრება და რა პრობლემები აქვთ.
თანაგრძნობისა და გულისხმიერე-
ბის გრძნობები გვიღვივდება. ამის
შემდეგ ადამიანი უპოვარ, ღარიბ და
უპატრონო ადამიანებს დახმარებისა
და თანადგომის ხელს უწვდის.

მარხვისას ადამიანი სიხარულს
გრძნობს, რადგან იგი მისი გამჩენი
აღლაჰის დავალებას ასრულებს და
რაც მთავარია, ჯილდოსაც მისგან
მოეღობს. ხსნილების დრო, მარხული
ადამიანისთვის ყველაზე სასიხარუ-
ლო მომენტი. ამ დროს იმ დღის
მარხვის დასრულების სიხარულს
განიცდის. ნამდვილი სიხარული კი
საიქიოში ელოდება ადამიანს, როცა
აღლაჰისგან მარხვისთვის ჯილდოს
მიიღებს. წმინდა მუჰამმედ შუამა-
ვალი ბრძანებს: „მარხულისთვის
ორი სასიხარულო დრო არსებობს:
პირველი – ხსნილების, მეორე კი,
მარხვის მადლით ღმერთთან შესხვე-

დრის დროა.“ *(ბუჰარი, სავმი, 9)*

მარხვა არ არის მხოლოდ მშიერ-მწ-
ყურვალე დროის გატარება. ამ დროს
მორიდებაა საჭირო ისეთ ქმედებებზე,
რომლებიც იწვევს მარხვის შესუსტე-
ბას. თუკი ჰალალ საჭმელ-სასმელთ-
ან ერთად აკრძალულ საქმეებსა და
ქცევებს არ მოვერიდებით, ჩვენს მარხ-
ვას აღლაჰის წინაშე არავითარი ფასი
არ ექნება. წმინდა მუჰამმედ შუამავალი
ამას ასე გვამცნობს: „ვინც ტყუილის
თქმას და ჭორაობას არ მოიშლის, აღ-
ლაჰს, იმ ადამიანის უჭმელ-უსმელობა
არ სურს.“ *(ბუჰარი, სავმი, 8)*

ჰადისიდან გამომდინარე მარხვის
დროს ჩვენი ყველა საქმე, საუბარი და
ქცევა სუფთა და ღამაში უნდა იყოს.
რამაზნის თვეში გამჩენ აღლაჰს ცოდ-
ვების პატიება, მოწყალეობა, რამაზნის
თვეზე ღირსეულად მომსახურება და
შესაბამისი მადლიანობის მოპოვე-
ბა, მოთმენა, მშვიდობა, გაძლიერება,
ყოველგვარი უბედურებებისგან გად-
არჩენა, დახმარება, მისი კმაყოფილების
დამსახურება და სამოთხეში მუჰამმედ
შუამავალთან ერთად ყოფნა შევევე-
დროთ. მარხულის ვედრება აუცილე-
ბლად შესრულება ღმერთის ნებით,
როგორც ამას მუჰამმედ შუამავალი
ბრძანებს: „სამი ადამიანის ვედრება
აუცილებლად შესრულება: მარხუ-
ლის მიერ ხსნილებისას შესრულე-
ბული ვედრება, სამართლიანი მმართ-
ველის ვედრება და დაჩაგრულის
ვედრება.“ *(თირმიზი, ეაკეთ, 128)*

იმქვეყნიური ტანჯვა-წამება

პროფესორი

იბრაჰიმ ჯანანი

„ო, დიდო ალლაჰო! დამიფარე ჯოჯოხეთის წამების, საფლავის ტანჯვა-წავლების, დედჯალის ბოროტების, ამქვეყნიური თუ იმქვეყნიური ცდუნებებისაგან!“ (მუსლიმ, „მასაჯიდ“, 128)

ყველანი საიქიოსკენ მიმავალნი ვართ, მაგრამ არც ერთ ჩვენგანს არა აქვს სრული წარმოდგენა იმაზე, თუ იმქვეყნიურ ცხოვრებაში რა მოგველის. უზენაესმა ალლაჰმა საჭიროდ არ ჩათვალა ხალხის მიერ ამ ინფორმაციის ფლობა, მაგრამ ისურვა, რომ ჩვენ იმქვეყნიური სამყაროს არსებობა და სიკვდილის შემდგომი ტანჯვა-წამება გვერწმუნა. ამისათვის მან სრული უფლებამოსილება ჩვენს შუამავალს მიანიჭა, რათა მას ამ თემის ირგვლივ ხალხისათვის გარკვეული ახსნა-განმარტება მიეცა.

ვინ მოსთვლის თითოეულმა ჩვენგანმა მიწას რამდენი ახლობელი, ნათესავი, მეგობარი თუ საყვარელი ადამიანი მივაბარეთ. ჩვენ არაფერი ვიცით იმის შესახებ, თუ როგორ არიან ისინი, ან რას აკეთებენ ისინი

გარდაცვალების შემდეგ იმქვეყნიურ სასუფეველში. იმქვეყნიური სამყაროს შესახებ ჩვენ მხოლოდ იმ ცნობებს ვფლობთ, რაც შუამავლისგან მივიღეთ. აი, ამ თემის შესახებ მოყვანილი ერთი მრავალმნიშვნელოვანი მაგალითი, რომელიც ალლაჰის შუამავლის შთაგონებების აღმწერმა საიდ ბინ საბითმა მოგვითხრო:

„ერთხელ, ალლაჰის შუამავალი ნეჯჯარის შვილების ბაღში იყო. ჩვენც თან ვახლდით. უცებ, ჯორი, რომელზედაც ალლაჰის შუამავალი იჯდა, შედგა და გზას ისე გადაუხვია, რომ მეზავრი კინაღამ გადმოაგდო. შევნიშნეთ, რომ იმ ადგილას დაახლოებით ექვსი საფლავი იყო. ალლაჰის შუამავალმა იკითხა:

– ხომ არ იცის ვინმემ, ვისია ეს საფლავები?

იქ მყოფთაგან ერთ-ერთმა უპასუხა:

– მე ვიცი.

ალლაჰის შუამავალი დაინ-

„ო, დიდო ალლაჰო! დამიფარე ჯოჯოხეთის წამების, საფლავის ტანჯვა-წვალების, დედჯალის ბოროტების, ამქვეყნიური თუ იმქვეყნიური ცდუნებებისაგან!“
(მუსლიმი, „მასაჯიდ“, 128)

ტერესდა:

– ეს ხალხი როდის გარდაიცვალნენ?

იმ კაცმა უპასუხა:

– ისლამამდელი ურწმუნოების პერიოდში.

ამაზე ალლაჰის შუამავალმა თქვა:

– ამ საფლავებში მყოფ ადამიანთა სულები იტანჯებიან. მე დარწმუნებული რომ ვყოფილიყავი, თქვენ ერთმანეთის დასაფლავებას არ შეეშებოდით, ვთხოვდი ალლაჰს, რომ ის საფლავის ტანჯვა-წვალება, რაც მე ახლა მესმის, თქვენთვისაც გაეგონებინა.

ამ სიტყვების შემდეგ ალლაჰის შუამავალი ჩვენკენ შემოტრიალდა და გვიბრძანა:

– ევედრეთ უზენაეს ალლაჰს, რათა ჯოჯოხეთის ტანჯვა-წამებისგან დაგიცვათ!

თანამიმდევრებმა წარმოთქვეს:

– შევთხოვთ, უზენაეს ალლაჰს, ჯოჯოხეთის ტანჯვა-წამებისგან დაგიცვას!

ალლაჰის შუამავალმა გაიმეორა:

– ევედრეთ უზენაეს ალლაჰს, რათა საფლავის ტანჯვა-წამებისგან გიხსნათ!

თანამიმდევრებმა ისევ გაიმეორეს:

– უზენაეს ალლაჰს შევთხოვთ, საფლავის ტანჯვა-წამებისგან გიხსნას!

ალლაჰის შუამავალი განაგრძობდა:

– ყოველგვარი – ცხადი თუ ფარული გზაა ცდენილობისთვის უზენაეს ალლაჰს პატიება სთხოვეთ!

თანამიმდევრებმა დაღონებით წარმოთქვეს:

– ყოველი ჩვენი ცხადი თუ ფარული გზაა ცდენილობისთვის უზენაეს ალლაჰს პატიებას ვთხოვთ!

– შესთხოვეთ ალლაჰს, რათა დედჯალის ბოროტებისგან გიხსნათ!

– უზენაეს ალლაჰს ვთხოვთ დედჯალის ბოროტებისგან დაგვიფაროს!“
(მუსლიმი ჯენნეთი 67; აჰმედ ბინ ჰანბალი, მუხნელი, 5, 190)

ეს ჰადისი ცხადად მოწმობს იმას, რომ ჩვენი საყვარელი შუამავალი (სალლალლაჰუ ალეიჰი ვე სელლემ), ისმენდა და ხედავდა ამბებს, რომლებთა გაგება ჩვენთვის შეუძლებელია. მისი მესაიდუმლე ხომ ჯებრაილ ანგელოზი იყო. ისინი მუდმივად ხვდებოდნენ ერთმანეთს, საუბრობდნენ, მაგრამ ამას სხვა ვერავინ ამჩნევდა. მაგალითად, ერთხელ ალლაჰის შუამავალმა (სალლალლაჰუ

აღვიძი ვე სელლემ) თქვა:

„ო, აიშე! შეხედე, ჯებრაილი გე-საღმებია!“

აღლაჰის შუამავლის მეუღლეს ძალიან გაუხარდა და უპასუხა:

„დაე, მასაც აღლაჰის საღამო ჰქონოდეს, მისი წყალობა და სიხარული არ მოჰკლებოდეს. აღლაჰის შუამავალი! შენ ხედავ იმას, რისი დანახვაც ჩვენთვის მიუწვდომელია.“ (ბუჰარი ბადუელ – ჰაფე 6; „ადაბ“, III, „ისტინან“, 16, 19)

ამრიგად, შუამავალი ხედავს იმას, რისი დანახვაც უბრალო მოკვდავთათვის მიუწვდომელია. შუამავალთან დაკავშირებული ფაქტები უხილავ სამყაროთა ამბებს გადმოგვცემს, რაც ჩვენ კარგად უნდა გავითავისოთ. უნდა გვიხაროდეს, რომ რაღაც ახალი შევიტყვეთ, შევიცანით. აუცილებელია დავიჯეროთ ის, რომ წმინდა ჰადისები ჩვენთვის ყურანის შემდეგ ყველაზე დიდი სიმდიდრეა.

მოცემული ჰადისით, აღლაჰის შუამავალი (საღლაღლაჰუ აღვიძი ვე სელლემ) ადამიანს მოსალოდნელი ოთხი საშიშროების შესახებ აფრთხილებს და მოგვიწოდებს ვევედროთ აღლაჰს „ჯოჯოხეთის ტანჯვის“, „საფლავის წამების“, „ცხადი და ფარული გზაადგენილობის“ და „დედჯალის ბოროტებისგან“ დაგვიფაროს. ლოცვის დროს, შუამავალი (საღლაღლაჰუ აღვიძი ვე სელლემ) უზენაესს ხშირად თავადაც ევედრებოდა: „ო, დიდო აღლაჰო! ჯოჯოხეთის წამების, საფლავის ტანჯვა-წვალების, დედ-

ჯალის ბოროტების, ამქვეყნიური თუ იმქვეყნიური ცდუნებებისაგან დამიფარე!“ (მუსლიმ, „მასაჯიდ, 128)

აბდულლაჰ იბნ აბბასის გადმოცემით აღლაჰის შუამავალი ამ ევედრებას თავის თანამიმდევრებს ისეთივე მონდომებით ასწავლიდა, როგორც ყურანის რომელიმე სურას. (მუსლიმ მესაჯიდ 134; ნასაი, „ჯენაიზ“, 115)

ყველანი უნდა დაეფიქრდეთ იმაზე, თუ რაოდენ მნიშვნელოვანია ჩვენთვის აღნიშნული საკითხები. აგრეთვე, იმქვეყნიური უსასრულო ცხოვრების პირველ გაჩერებაზე – საფლავზეც უნდა დაეფიქრდეთ, რათა ჩვენ გაცილებით მეტ ხანს სწორედ იქ დაეყოფთ, ვიდრე საკუთარ კეთილმოწყობილ სახლებში. თუმცა საჭიროა იმქვეყნიური ცხოვრება გავილამაზოთ, რათა ჩვენი საყვარელი შუამავლის სიტყვებით რომ ვთქვათ: „იგი სამოთხის ერთ-ერთ ბაღად გადავაქციოთ.“

ჩვენ სასაფლაოებიდან და საფლავებიდან სათანადო გაკვეთილებს ვერ ვიღებთ. მიუხედავად ჩვენი ძალზე მგრძობიარე ბუნებისა, მაინც ერთგვარ მთელემარე მდგომარეობაში ვართ. ჩვენი შუამავლის (საღლაღლაჰუ აღვიძი ვე სელლემ) ყურადღებიანი მოწაფეები, დიდად პატივცემული სწავლულები, ასეთები როდი იყვნენ. კერძოდ, აბუ ბაქრის ქალიშვილი, შუამავლის ცოლისდა – ესმა იხსენებდა:

„ერთხელ, აღლაჰის შუამავალი (საღლაღლაჰუ აღვიძი ვე სელლემ) ყვებოდა იმაზე, თუ რა მოეღის ადამიანს საფლავში. მუსლიმანებს, რომ-

ლებიც მის სიტყვებს ისმენდნენ, ისეთი გოდება აღმოხდათ, რომ მე შუამავლის ბოლო სიტყვები ვეღარ გავარჩიე. როცა ყველანი დაწინარდნენ, მე გვერდით მჯდომ ერთ ადამიანს ვკითხე, თუ როგორ დაამთავრა შუამავალმა თავისი სიტყვა. ალლაჰს მისთვის შემდეგი რამ უცნობებია: „ალლაჰს ვთხოვ ჯოჯოხეთის წამების, საფლავის ტანჯვა-წვალების, დედჯალის ბოროტების, ამქვეყნიური თუ იმქვეყნიური ცდუნებებისაგან დამიფაროს!“ (ბუჰარი, ჯენაიზ 86; ნესაი, ჯენაიზ 115)

ამ სიტყვებმა ზოგიერთ ჭეშმარიტ მორწმუნეს ღამის გონებაც კი დააკარგინა.

მოგვითხრობენ, რომ კეთილშობილი ოსმანი ერთ-ერთ საფლავთან ისე მწარედ ტიროდა, რომ ცრემლები წვერზე ღაპა-ღუპით ჩამოსდიოდა. ვიდაცამ მას ჰკითხა:

„შენ არ ტირი ხოლმე იმ დროს, როცა საუბარი სამოთხესა და ჯოჯოხეთს ეხება, მაშ, საფლავის დანახვისას რატომ ტირი?“

ცნობილია, რომ ოსმანი იმ ათი ადამიანიდან ერთ-ერთი იყო, ვისაც ალლაჰის შუამავალმა სასიხარულო ამბავი – სამოთხეში მოხვედრის დამსახურება აცნობა.

ოსმანმა უპასუხა:

„იმიტომ, რომ ალლაჰის შუამავალმა თქვა: „საფლავი – იმქვეყნიური სამყაროს პირველი გაჩერებაა. თუკი ადამიანი მას გადაურჩება, და-

ნარჩენი ადვილია და თუ არა, შემდგომ უარესი იქნება.“

ალლაჰის შუამავალმა თავისი გამოსვლა შემდეგი სიტყვებით დაასრულა: „მე არ მინახავს იმაზე უფრო საშინელი სურათი, ვიდრე საფლავი.“ (თირმიზი, „ზუჰდ“, 5; იბნ მაჯა, „ზუხდ“, 32; აჰმად ბინ ჰანბალი „მუსნედ“, 1, 63-64)

ჩვენი შუამავალი ხედავდა და ისმენდა იმას, რაც სხვებისთვის მიუწვდომელი იყო, რის შესახებაც სხვამ არაფერი იცოდა. ასეთი პრივილეგიები მას სამყაროს გამჩენმა უბოძა. ჩვენ კი მის მოწოდებებს ყურადღებით უნდა მოვუსმინოთ და ისე ორგანიზებულად უნდა წარვმართოთ ჩვენი ცხოვრება, რომ წმინდა შუამავალს კვალდაკვალ ღირსეულად გავყვეთ!

დაე, უზენაესმა ალლაჰმა ამ გზიდან არ გადაგვახვევინოს!

ამინ!

თაყვა სულის ბასკეტიკება

ოსმან ნური თოფბაში

ერთხელ ალლაჰის შუამავალმა მოულოდნელი კითხვით მიმართა საჰაბებებს: „იცით თუ არა, ვინ არის აბუ დამდამი?“ საჰაბებმა უპასუხეს: „არა, შუამავალო, ჩვენ არ გაგვიგონია ასეთი ადამიანის შესახებ. ო, ალლაჰის შუამავალო, ვინ არის აბუ დამდამი, რომლის შესახებაც თქვენ გვეკითხებით?“ შუამავალმა კვლავ მიმართა საჰაბებებს: „ნუთუ თქვენ იმდენად სუსტები ხართ და არა გაქვთ ძალა, რომ არ შეგიძლიათ იყოთ ისეთები, როგორც აბუ დამდამია?“ საჰაბები გაირინდნენ და მთელი ყურადღება შუამავლისაკენ მიაპყრეს. უმრავლესობამ თითქმის ერთხმად ჰკითხა: „ო, ალლაჰის შუამავალო, ვინაა ეს აბუ დამდამი? რითი განსხვავდება ის სხვა ხალხისაგან, რაში მდგომარეობს მისი განსაკუთრებულობა?“ მაშინ შუამავალმა ასეთი ამბავი მოყვა: „აბუ დამდამი წინამდებარე ტომის მორწმუნეა. ყოველ დღით ის ვედრებით დგებოდა და ხშირად ასე მიმართავდა უზენაესს: „ო, ჩემო ალლაჰო! ჩემო მასაზრდოებელო! ნუ იქმნ პატიებას იმისას, ვინც ბოროტადაა ჩემდამი განწყობილი, ვინც ჭორაობს ჩემზე, ვინც ეცდება ხელი აღმართოს ჩემს ღირსებაზე“

(აბუ ლაუფი „ალაზი“, 36)

აბუ დამდამის მაგალითი, ისეთ მორწმუნე გულზე მიგვითითებს. როგორც შესაძლებელია, მხოლოდ ჰარმონიულ, მოწესრიგებულ და მიზანდასახულ პიროვნებას გააჩნდეს. მისი დამოკიდებულება ხალხისადმი სავსეა თანაგრძნობითა და ზრუნვით. ასეთი მდგომარეობა იმ რწმენის უმაღლესი დონის გამოვლინებაა, საიდანაც ჭეშმარიტი ღვთისმოსაობა – თაყვა, უზენაესი ალლაჰისადმი სიყვარული და ნდობა იმდენად ძლიერია, მორწმუნეს ყოველთვის ეშინია ამ წმინდა კავშირის დარღვევის და ღმერთის უკმაყოფილების გამოწვევის.

ღვთისმოსავი ენესი მოგვითხრობს, რომ ერთხელ შუამავალ მუჰამმედთან მივიდა ერთი საჰაბე და შეეკითხა: „ო, ალლაჰის შუამავალო, ვინ მიეკუთვნება მუჰამმედის ხალხსა და ოჯახის წევრებს?“ შუამავალმა უპასუხა: „მუჰამმედის ოჯახი, მისი ახლობლები – ყველა ღვთისმოსაობაში, ე.ი. თაყვას მდგომარეობაში მყოფი ყველა მცხოვრები.“

„...რომელიც მოწყალებას იღებენ სიუხვესა და სიღუბ-
ჭირეშიც, მრისხანებას იოკებენ და ადამიანებს მიუტევებენ...“

(სურა ალ-იმრანი, აიათი 34)

იმ ადამიანმა რომელიც საკუთარ თავს უზენაესი ალლაჰის მონა-მსახურად მიიხნევს, ღვთისმოშიშობაში უნდა გაატაროს თავისი სიცოცხლე. როგორ შეიძლება ეს გავიგოთ? რა არის, მაშასადამე, ეს?

თაყვა – ესაა შინაარსითა და აზრით სულის განატიფება და გალამაზება.

თაყვას მდგომარეობით ცხოვრება – ეს ნიშნავს იყო ახლოს უზენაესთან; ამქვეყნიურ ცხოვრებაში ადამიანმა თავისი სამაგალითო ქმედებებით უნდა შექმნას წინაპირობა სამოთხეში შესასვლელად. მას უნდა გააჩნდეს გული, რომელიც შეიძლება სამოთხის ჰარმონიისა და სილამაზის აღქმას; ყველა საქმეში რაც ხდება ადამიანისათვის მონახოს და დაინახოს უზენაესი ალლაჰის წყალობის გამოვლინება. ყურანში ნათქვამია მათზე, ვისაც გულწრფელად ეშინია საკუთარი უღირსი საქციელით გამოიწვიოს უზენაესი ალლაჰის განრისხება: **„... ხოლო, რომელთაც თავიანთი ღმერთის ეშინოდათ, მათთვისაა წიაღში ნაკადულელებამდინარე სამოთხეები, სადაც ისინი სამარადისოდ დარჩებიან.“** (სურა ალ-იმრანი, აიათი 198)

თაყვას ჭეშმარიტება იმაშია, რომ გულს ის ხდის სულიერად ჯანმრთელს, სუფთასა და ალლაჰთან მიმართებაში წველს... ერთხელ შუამავალი, იმყოფებოდა რა საპაბეებთან ერთად, მიუთითა საკუთარ გულზე

და თქვა: „ღვთისმოშიშობა – თაყვა აი აქედან მომდინარეობს“. (მუსლიმი, „ბიჰრი“, 32)

მუსლიმანმა საკუთარი თავი ისე უნდა აღზარდოს, რომ გულის მდგომარეობა რწმენა და ღვთისმსახურება გახდეს ისეთი დახვეწილი და სრულყოფილი, რომ უზენაესი ალლაჰი მუდმივად იყოს კმაყოფილი თავის მონა-მსახურით.

თაყვა (ღვთისმოშიშობა) ჭეშმარიტად მორწმუნე ადამიანის განმასხვავებელი თვისებაა. თაყვა – ადამიანის სულიერი მდგომარეობის, მიწიერი და მუდმივი ბედნიერების შექმნისათვის ისეთი მნიშვნელოვანი და აუცილებელი პირობაა, რომ უზენაესი ალლაჰი თავის წმინდა წიგნყურანში – 258 ადგილას ახსენებს თაყვას შესახებ, მორწმუნეებს უხმობს თაყვას მოწოდებით და უჩვენებს იმაზე, თუ როგორი სახით არის საჭირო ცხოვრების ორგანიზება, რომ იცხოვროთ თაყვას მდგომარეობით.

თაყვა – ეს უზენაესი ალლაჰის დიდების წინაშე გულის განსაკუთრებული თრთოლვითა და სიყვარულით ავსება, მისი კეთილგანწყობის წართმევის შიშია.

აიათში ნათქვამია: **„ო, თქვენ, რომელთაც ირწმუნეთ! გეშინოდეთ ალლაჰის, დაე, ნახოს ყოველმა სულმა ხვალისთვის რა მოამზადა. გეშინოდეთ ალლაჰის, რადგანაც მან იცის რასაც სჩადისართ.“** (სურა ალ-ჰაშირი, აიათი 18)

„...ხოლო, რომელთაც თავიანთი ღმერთის ემინოდათ, მათთვისაა წიაღში ნაკადულელებამდინარე სამოთხეები, სადაც ისინი სამარადისოდ დარჩებიან.“
(სურა ალ-იმრანი, აიათი 198)

უზენაეს ალლაჰს სურს, რომ მორწმუნენი გახდნენ ამ უმაღლესი მდგომარეობის მფლობელები, რომ ყოველი ამოსუნთქვა თავყვას სულიერებით იყოს აღსავსე. რომ ღვთისმოსიშობის ჭეშმარიტი მდგომარეობა გახდეს ყოველი მუსლიმანი ადამიანის ცხოვრების საფუძველი და არსი.

„მუთაყი“ – ასე უწოდებენ თავყა (ღვთისმოსიშ) ადამიანს. სახელდობრ ღვთისმოსიშთათვის იშლება ყურანის ზოგიერთი ისეთი სიბრძნე, რომელსაც ჩვეულებრივი ადამიანები ვერ გებუნლობენ. ის, ვინც ცხოვრობს ღვთისმოსიშობით, უფრო კარგად ესმის ყურანი, მისი გული დამახინჯების გარეშე აღიქვამს მის ჭეშმარიტებას.

სურა „ბაყარას“ მეორე აიათში ამის შესახებ ნათქვამია: **„ეს წიგნი, რომელშიც არანაირი ეჭვი არ არსებობს, ჭეშმარიტი გზაა ღვთისმოსიშთათვის“.**

უზენაესი ალლაჰი ღვთისმოსიშ მონა-მსახურებისათვის ხსნის ყოფაცხოვრების ბევრ საზღვარს. აძლევს მათ ჭეშმარიტების სიღრმისეულ გაგებას. აჯილდოებს მათ განსაკუთრებული უნარით, გაარჩიონ კარგი ცუდისაგან, ჭეშმარიტება ცდომილებისაგან, აფრქვევს მათთვის შუქს, საგანთა არსისა და წარმომავლობის ისეთ გაგებას, რომ ამ გაგებითა და შუქით ისინი არ ასცდებიან სწორ გზას.

ყურანში ნაჩვენებია ღვთისმოსიშობის სამი საფეხური: ღვთისმოსიშობის პირველი საფეხური – ეს რწ-

მენის შექენა და ურწმუნოებისგან ხსნაა. ის, ვინც დაადგა რწმენის გზას, მაშასადამე, შევიდა ღვთისმოსიშობის ტერიტორიაზე. ადამიანს შეუძლია რწმენის განმტკიცებითა შირქისაგან თავის არიდებით დაიცვას თავისი მომავალი ცხოვრება ჯოჯოხეთში მოხვედრისა და უბედურებისაგან.

ღვთისმოსიშობის მეორე საფეხური – უზენაესის ყველა მითითების შესრულება, დიდი და პატარა ცოდვებისაგან თავის არიდებაა. ეს ღვთისმოსიშობის ყველაზე გავრცელებული განსაზღვრებაა.

ღვთისმოსიშობის მესამე საფეხური – ეს გულის დაცვაა ყველა მანკიერისაგან, რასაც შეუძლია ადამიანის ალლაჰისაგან დაშორება. მაშასადამე ღვთისმოსიშობა ნიშნავს, მთელი არსებით მიენდო უზენაესს, იცხოვრო მასთან მუდმივ სიახლოვეში. ეს რჩეული მონა-მსახურებისათვის დამახასიათებელი უმაღლესი საფეხურის მდგომარეობაა. ამ საფეხურზე ადამიანი შეიგნებს, რომ ის იმყოფება უზენაესი ალლაჰის მუდმივი მეთვალყურეობისა და ზრუნვის ქვეშ, რომ გულს თავისი სისუფთავისაგან დამოუკიდებლად შეუძლია საკუთარ თავში ასახოს ალლაჰის მშვენიერი სახელები. ეს ისეთი მდგომარეობაა, როდესაც მორწმუნის გული ღვთისმოსიშობის სამოსელშია და მასში იხსნება მისწრაფება ყურანისა და საგნების

ტეშმარიტების აღსაქმელად. ღვთის-
მოშიშობის ეს საფეხური იმდენად
სხვადასხვაგვარია, რომ მის მფლო-
ბელებს, თავის მხრივ, გააჩნიათ თა-
ვიანთი საფეხური. ღვთისმოშიშო-
ბის საფეხურებზე თანდათანობით
ასვლა ხელს უწყობს მუსლიმან-
ის სულიერ სრულყოფას. თავდა-
პირველად, საკუთარი ცხოვრებით
რჩეულმა ადამიანმა მთლიანად
უარი უნდა თქვას ჰარამზე. შემდეგ,
მისთვის საჭიროა, ჩამოშორდეს ის-
ლამის თვალსაზრისით, ყველაფერ
არასასურველს – მექრუფს (ყვე-
ლაფერი, რაც ფასდება, როგორც
უღირსი და მიუღებელი საქციელი:
ზოგიერთი მოქმედებები, სიტყვები,
მდგომარეობა). ამის შემდეგ ადა-
მიანმა თავი უნდა აარიდოს ყველა
საეჭვოს, რადგანაც მასში შეიძლე-
ბა შერეული იყოს აკრძალული –
ჰარამი. შუამავალი ამბობდა, რომ
ის, ვინც თავს აარიდებს საეჭვოს,
გადაარჩენს თავის რწმენასა და
ღირსებას, ხოლო მან, ვინც ყურა-
დლებას არ აქცევს საეჭვოს, დროთა
განმავლობაში შეიძლება ჩაიღინოს
ცოდვა, თავისი, აზრი იმ მწყემსის
მდგომარეობის მაგალითით განა-
მტკიცებდა, რომელიც თავის ჯოგს
სხვის მინდორთან ძალიან ახლოს
აძოვებს. ბოლოს და ბოლოს ჯოგს
შეუძლია გადალახოს საზღვარი და
დაარღვიოს მეზობლის უფლებები.
(ბუჰარი, „იმანი“, 39)

დროთა განმავლობაში საკუ-
თარი თავისა და ქმედებებისადმი
ყურადღებიანი დამოკიდებულება,
მუსლიმანმა, შეიძლება განახორციე-
ლოს ნებადართულის (ჰალალის)
შესრულებისასაც. მისთვის მთა-
ვარი კრიტერიუმი გახდება ზედმე-
ტობისაგან თავის არიდება, ღვთის

მიერ ბოძებულ სიკეთის მფლანგვე-
ლურად განაწილების შიში, ცოცხალი
დაკმაყოფილება, უზენაესი ალლაჰის
ყველა ქმნილებებისადმი გულისხ-
მიერი დამოკიდებულება. შუამავალი
ამბობდა: „სანამ მონა-მსახური თავს
არ აარიდებს ზოგიერთ საგნებს შეც-
დომის ჩადენის შიშით, ის არ შეიძლე-
ბა, ჩაითვალოს ტეშმარიტ ღვთისმოში-
შად.“ (თირმიზი, „ყიაში“, 19)

თაყვა – ეს უზენაესი ალლაჰის
მიერი დაცვის შექენაა. მისი დაცვა
შეიძლება შეიძინო მისივე აკრძალუ-
ლისაგან თავის არიდებით და მთლი-
ანად მობილიზებული უნდა იყო ყვე-
ლაფრის შესასრულებლად, რაც მის
მიერაა ნაბრძანები. შუამავლის ერთ-
ერთი სულიერი შთამომავალი აღნიშ-
ნავდა, რომ გულში ღვთისმოშიშობის
გაჩენა – ეს ალლაჰის წინაშე ყველა
საკუთარ მოქმედებაზე პასუხისმგე-
ბლობის შეგრძნებაა. ზემოთთქმულის
ნათელის მტკიცებაა იმის შეგრძნება,
რომ დადგება ისეთი დღე, როდესაც
საჭირო გახდება უზენაესი ალლაჰის
წინაშე პასუხის გაცემა. უზენაესი ალ-
ლაჰისადმი სრული თავდავიწყებული
მორჩილება არის მისი განგების ძე-
ნისა და მისსივე განრისხებისაგან გა-
დარჩენის პირობა.

თაყვა – ეს გულის დაცვაა ყველა-
ფრისაგან, რასაც შეუძლია ადამიანის
უზენაესი ალლაჰისაგან დაშორება.
გულის ამ დონეზე ასაყვანად საჭიროა
მთელი არსებით მივბაძოთ მუჰამედ
შუამავლს, რომელიც ერთნაირი სიყ-
ვარულით უყურებდა უზენაესი ალლა-
ჰის მიერ შექმნილ ყველა არსებასა და
ქმნილებს.

თაყვა – ეს მისწრაფებაა დაიმალო
უზენაესი ალლაჰის წყალობის კალთის
ქვეშ, გულწრფელად გეშინოდეს მისი

„ო, თქვენ, რომელთაც ირწმუნეთ! გეშინოდეთ ალლაჰის, დაე, ნახოს ყოველმა სულმა ხვალისთვის რა მოამზადა. გეშინოდეთ ალლაჰის, რადგანაც მან იცის რასაც სჩადიხართ.“ (სურა ალ-ჰაშრი, აიათი 18)

უკმაყოფილებისა და განრისხების. ამისათვის მნიშვნელოვანია შინაგანი სამყაროს უღირსი თვისებების, აულზ-რდელი ადამიანის ქინის, ხელისუფლებაში მოსვლის მოყვარე ოცნებების, ბოროტი შურისძიების სწრაფვისაგან გასუფთავება-განთავისუფლება. მუსლიმანისათვის აუცილებელია ძალისხმევა იმისათვის, რომ საკუთარ თავში გახსნას სულიერი ზრდის და სრულყოფილების უნარი.

ამასთანავე უნდა გვახსოვდეს, რომ გარემოს ზეგავლენა ადამიანს არ თავისუფლებს ზნეობრივი პასუხისმგებლობისაგან. როგორი სიტუაციაც უნდა იყოს, საჭიროა იცოდეთ როგორ საფრთხეს წარმოადგენს ადამიანისათვის ბოროტებასთან და დანაშაულთან შესისხლხორციების უნარი. ბოროტებასა და სიკეთეს შორის განსხვავების შეგრძნების დაკარგვა საშინელი ავადმყოფობაა, რომელსაც ადამიანი დეგრადაციამდე მიჰყავს.

თაყვა – ეს საკუთარი თავის აღზრდა და ნაფსის (ცდუნების) მოთოკვაა. სხვა სიტყვებით, თაყვა – ეს ადამიანისადმი მემკვიდრეობით გადაცემული იმ სულიერი სიმდიდრის ცხოვრებაში რეალიზებაა, რომელიც ყურანისა და მუჰამმედ შუამავლის სუნნეთის მიხედვით უნდა განხორციელდეს. ცოდნის გამოყენება უნდა შეეხოს მუსლიმანის ცხოვრების ყველა დარგს. მან სწორი ცოდნით უნდა დაამყაროს ჰარმონიული ურთიერთობა თავისთავთან,

ოჯახთან და საზოგადოებასთან, იყოს მშვიდი, როგორც საკუთარი თავისადმი, ასევე გარშემო მყოფთათვის და გააჩნდეს უნარი თავისი მოქმედებებით გამოხატოს ყურანში აღწერილი და შუამავლის მაგალითით განმტკიცებული ზნეობრიობა. როდესაც ადამიანი ცხოვრობს თავის მდგომარეობით, ცოდნის განხორციელება შესაძლებელია ყველაზე საუკეთესო ფორმით. ცოდნა არა მხოლოდ ზრდის ადამიანში გონებრივ პოტენციალს, არამედ ანვითარებს გულის სიბრძნესა და გამჭრიახობას. ამიტომ რწმენის დამამტკიცებელი სიტყვების (შაჰადა) წარმოთქმისას მნიშვნელოვანია, მათი ენით წარმოთქმა და გულით დაჯერება.

თაყვა – ეს არის ალლაჰის ყველა ბრძანებისა და ყველა რელიგიური ადათ-წესის სიხარულით, აღფრთოვანებითა და კმაყოფილებით შესრულება.

თაყვა – ეს ადამიანისა და უზენაესის შეხვედრაა გულში. ეს კი ადამიანის გულში ისეთი მშვენიერი ზნეობრივი თვისებების გამოხატულებაა, როგორიცაა გულმოწყალება, მზრუნველობა და პატიების უნარი.

თაყვა – ეს გულწრფელი მონანიება, ენისა და გულის ჰარმონიაა.

თაყვა – ეს უზენაესი ალლაჰის

სიღიადის წინაშე გულის განსაკუთრებული თრთოლვითა და სიყვარულით ავსება და მისი კეთილგანწყობის წართმევის შიშია.

თაყვა – ეს ნებისმიერი გასაჭირისაგან დაცვაა. მორწმუნისათვის საჭიროა ნებისმიერ მდგომარეობაში შეინარჩუნოს ღვთისმოშიშობა. ცხოვრების გარკვეულ მონაკვეთში ადამიანს სდევს წარუმატებლობა, უბედურება,მატერიალური სიღარიბე, მოუწყობელი საყოფაცხოვრებო პირობები და ა.შ. თუმცა ეს პერიოდი ადრე თუ გვიან მთავრდება,ცხოვრება ჩვეულ კალაპოტს უბრუნდება და ადამიანს გული კვლავ სიხარულითა და სიმშვიდით ევსება.

ერთნაირად რომ გადაიტანო დაქვეითებისა და აღმაფრენის ეს პერიოდები, მუსლიმანისათვის მნიშვნელოვანია ორიენტირება შუამავლის მაგალითზე, რომელიც იყო თაყვას უმაღლესი დონის მფლობელი. ის ურჩევდა თანამოაზრეებს არანაირი სიძნელის და გაჭირვების დროს არ დაეკარგათ თაყვა – ღვთისმოშიშობის მდგომარეობა. რისი გაკეთებაა ამ დროს საჭირო? სულიერი და მატერიალური სიდუხჭირის დროს, საჭიროა მოთმინებით უზენაესი ალლაჰისადმი დასახმარებლად მიმართვა. თუ მუსლიმანი დაჯილდოვებულია სიუხვით როგორც მატერიალურად, ასევე სულიერად, საჭიროა, მან მაღლიერება გაზარდოს. ზოგიერთი მუსლიმანის კეთილდღეობის, გაფურჩქვნის პერიოდს თან სდევს ნაფსი (ცდუნების) და ის გამუდმებით კარნახობს მას თავის ნება-სურვილს. აგრეთვე იგივე მუსლიმანი ძნელბედობის ჟამს ვარდება სასოწარკვეთილებასა და ამბოხებაში. მუსლიმანმა უნდა იცოდეს, რომ

არსებობს სიტუაცია და მდგომარეობა რომლებსაც ადამიანის ღვთისმოშიშობაზე უარყოფითი ზეგავლენის მოხდენა შეუძლიათ. ქვემოთ შევეხებით იმ სამი მდგომარეობის არსს, რომლებიც ადამიანში თაყვას არღვევენ.

პირველი – სიამაყე, ამპარტავნობა, სხვა ხალხთან მიმართებაში უპირატესობის გამოხატვაა, ე.ი. ადამიანი ამაყობს უზენაესი ალლაჰის მიერ ბოძებული ჩვევის, უნარის, სიკეთის საკუთარ თავზე მიწერით, იქცევა ისე, როგორც შაითანი (ეშმაკი), ფარაონი (ეგვიპტელი მეფე), ან როგორც ქარენი (მენავე, რომელსაც მიწისქვეშა სამეფოს მდინარეზე საფასურით გადაჰყავდა გარდაცვლილთა სულები) და მუდმივად მხოლოდ „მე“-ს გაიძახის.

მუსლიმანმა საკუთარი თავი უნდა აღზარდოს ისე, რომ გულისა და რწმენის, მდგომარეობა გახდეს ისეთი დახვეწილი და სრულყოფილი, რომ უზენაესი ალლაჰი მუდმივად იყოს კმაყოფილი თავის მონა-მსახურისა.

ჰადისში ნათქვამია: „ადამიანი მუდმივი ქედმაღლობის გამო ბოლოს და ბოლოს მოხვდება ტირანთა სიაში. ამრიგად ის განიცდის ისეთ სასჯელს როგორც მჩაგვრელები“. (თირმიზი, „ბირრი,“ 61)

ცნობილია, რომ ის, ვისაც გულში მუხუდოს მარცვალის ოდენა ქედმაღლობა აქვს, სამოთხეში ვერ შევა (ქედმაღლობისაგან გაუნთავისუფლებლად) (მუსლიმი, „იმანი,“ 147)

მეორე – სიხარბე, სიძუნწე, და წვრილმანობაა. მაგალითად, როდესაც ადამიანი სიძუნწის გამო მცირე დროს გამოყოფს ალლაჰის მონა-მსახურების შესასრულებლად ან მოელ ძალებს არ იყენებენ ჩვენი გამჩენი ღმერთის

ბრძანებების აღსასრულებლად, მას ყურადღების სხვა რამეზე გადართვის გამო უკმაყოფილების განცდა დაეუფლება. საჭიროა გვახსოვდეს, რომ სამოთხე – კეთილი ხალხისათვისაა, ხოლო ჯოჯოხეთი – ადგილია გაუმადღრებისა და ძუნწებისათვის.

მესამე – სისულელე, უმეცრება და წინდაუხედაობაა. ამ შემთხვევაში სისულელედ ჩაითვლება უზრუნველობა, რომლის გამოც ადამიანი მიატოვებს მომავალ ცხოვრებაზე ზრუნვას და უპირატესობას მიანიჭებს ამქვეყნიურ ყოფას. გაცვალო სამუდამო სასუფეველი ერთი წამის ბედნიერებაზე, არც მეტი, არც ნაკლები, დიდი სისულელეა. შუამავლის ჰადისები ამ თემასთან დაკავშირებით ბრწინვალე აზრებითაა სავსე. ერთ-ერთ მათგანში ნათქვამია: „დადგება ისეთი დრო, რომ ამ სამ ნივთზე ძვირფასი არაფერი იქნება. თავდაპირველად, ეს ჰალალი ფულია, (ე.ი. ფული, გამოუმუშავებული პატიოსანი შრომითა და ნებადართული გზით, აგრეთვე ის საშუალებანი რომლის მოპოვებისათვის არ დარღვეულა ვინმეს უფლება).

მეორედ – ეს გულწრფელი მეგობრობა და სულიერი ნათესაობაა. მესამედ – ეს მორწმუნეებია, რომლებიც სუნნეთის მომხრეები არიან. *(პაისამი, 1, 172)*

თაყვა – ეს რწმენის ყველა რელიგიური ადათ-წესების სიხარულით, აღფრთოვანებით, კმაყოფილებით, აკურატულად, სწორად და ალლაჰის ყველა ბრძანებების გაფრთხილებით შესრულებაა.

თაყვა – ეს ადამიანისა და უზენაესის შესხვედრაა გულში.

ჰალალი ფულის გამომუშავება,

გულწრფელი მეგობრობითა და სუნნეთით ცხოვრება შეუძლია მხოლოდ ადამიანს, რომელიც მდინის ჭეშმარიტი გზით, ზუსტად და მუდმივად ასრულებს უზენაესი ალლაჰის მითითებას. როგორც რწმენის განმტკიცებისა და შენახვისათვის აუცილებელია ღიბადეთის (ღვთისმსახურება, მუსლიმანის დანიშნულება) შესრულება, ასევე ღიბადეთისაგან სიმშვიდის მისაღებად ჭეშმარიტების გზაზე მდგარმა მუსლიმანმა ყველა საკუთარი მოქმედება აუცილებლად ისლამის მოთხოვნებს უნდა შეუსაბამოს და გაუფრთხილდეს ღვთისმომშიში მუსლიმანისათვის მთავარ პირობას – სამართლიანობას.

დადგება დრო, როდესაც ღვთისმომშიშობით მცხოვრებ ადამიანს იმდენად აავსებს სიყვარული და მასთან მიჯაჭვულობა, რომ ალლაჰის ნებისმიერ მსგავს შემთხვევაში მას შინაგანი სიმშვიდის მდგომარეობა გაუქრება. თაყვას – ასეთი დონის ღვთისმომშიშობას თვლიან უმაღლესად. თუ ადამიანი ლაპარაკობს ასეთ მდგომარეობაში, ის ლაპარაკობს მხოლოდ ალლაჰის ხატრით და თუ დუმს, მხოლოდ ალლაჰის ხატრით. თუ იხსენებს, იხსენებს ის ალლაჰის ხატრისათვის (თაჰანავი). მას ასეთი სახით უზენაესი ალლაჰის მიერ მინიჭებული ექნება განსაკუთრებული დაცვა.

დაე, დაგვეხმაროს ალლაჰი გაეხედეთ „მუთთაყინი“- სულის ამ უმაღლესი მდგომარეობის, ჭეშმარიტი ღვთისმომშიშობის ბედნიერი მფლობელები.

ამინ!

რკინა გახურებით დამუშავდება

აღოქსანდრო ნაკაიძე

თითოეულმა ჩვენგანმა იცის, რომ რკინა ადვილად დასამუშავებელი ლითონი არ არის, მაგრამ როგორი მაგარიც არ უნდა იყოს ის, მისი დამუშავება მაინც შესაძლებელია. მისი დამუშავებისა და გამოყენების წესები ადამიანის მიერაა გამოგონილი. ყველაფერს თავისი დრო და მეთოდი აქვს. „ნერგი პატარაობაში ადვილად გადაიღუნება“.

გამსხვილებულ ნერგთან მუშაობის დროს, ის როგორც შენ გინდა, ისე აღარ მოგყვება, ან თვითონ დაზიანდება, ან შენ დაგაზიანებს. ასევეა რკინაც, გახურებულ, გავარვარებულ მდგომარეობაში შეგვიძლია მას სასურველი ფორმა მივსცეთ. თუ არ გავახურებთ, ან ძალიან გადავახურებთ, კარგი ნახელავი არ გამოგვივა. წარმოვიდგინოთ ოსტატი, რომელიც რკინის ფირფიტისაგან რაიმე ხელსაწყოს აკეთებს. თუკი ის მას კარგად არ დაამუშავებს, წყ-

ალს ზედმეტს, ან ნაკლებს მისცემს, ნახელავი კარგი არ გამოვა და არავის არაფერში გამოადგება. ყურანი ქერიმში „ჰადიდის“ სურა 25-ე აიათში ალ-ლაჰი ასე ბრძანებს: „**ზეგარდმოვაფლინეთ რკინა, მასშია უდიდესი ძალა და უამრავი სარგებელი ადამიანთათვის**“.

ყველა ჩვენი პატარა იმ ნორჩი ღამაზი ნერგის და ფირფიტის მსგავსია. მას პატრონობა თავიდანვე ესაჭიროება, რომ გამსხვილებასა და გადახურებას გადაურჩეს, დაემსგავსოს მხოლოდ იმ კარგ ნახელავს, რომელსაც ყველასათვის საუკეთესო შედეგი მოაქვს. თუ ექვსი წლის ბავშვს, სკოლაში არ მივიყვანთ და მხოლოდ მასწავლებელს მივაბარებთ, განა იმ ცოდნას მივადებინებთ, რასაც სკოლაში დაეუფლება? რატომ უნდა მივიყვანოთ ექვსის და არა 12 ან 15 წლის. პატარებს მარტოდ წასვლა არ შეუძლიათ, მათ მშობლები დაყვებიან, ან სერვისი ატარებს. არ შეიძლება, როცა ბავშვს თავისით

წასვლა შეეძლება მაშინ მივიყვანოთ სკოლაში? რატომ ვასწავლით პატარაობიდან საჭმლის წინ ხელების დაბანას, კბილების გამოხეხვას და ა.შ? მაშასადამე, როცა ბავშვი ექვსი წლის ხდება, სკოლაში უნდა მივიდეს, მასწავლებელს მოუსმინოს, წერა-კითხვა ისწავლოს და ნორმალურ, მოაზროვნე ადამიანად ჩამოყალიბდეს. მეგობრები გაიჩინოს და მათგან კარგი მაგალითი აიღოს, ან იგივე მაგალითი სხვას მისცეს. იგი, ბავშვის აღზრდა და მასზე ცოდნის მიცემა პატარაობიდან უფრო უკეთესია. თანაც ადამიანი პატარაობისას უფრო კარგად ითვისებს. როცა იგი ხანდაზმული ხდება, მესიერებაც ღალატობს და ათვისებაც უძნელდება. მოზარდ ბავშვში სხვადასხვა მოთხოვნილებები ჩნდება, რაც მას ბევრი რამის კეთებაში ხელს უშლის, როცა იზრდება, მრავალნაირი ფიქრი უტრიალებთ თავში, თუ ბავშვმა ცოდნა მანამდე არ მიიღო, შემდეგ გვიანი იქნება, დიდებს „აი, ია“-სა და „ელიფ-ბე“-ს შესწავლა უძნელდებათ. ალლაჰის შუამავალს პირველი ბრძანება სურა „ალაყის“ პირველი აიათი „იკითხე“ მოუვიდა, მას სწავლა-განათლების მიღება ებრძანა. აღსანიშნავია ისიც, რომ მუჰამმედ შუამავალი ომში ტყვედ აყვანილ წერა-კითხვის მცოდნე არამუსლიმებს მხოლოდ მაშინ ანთავისუფლებდა, როდესაც ისინი რამოდენიმე მუსლიმანს წერა-კითხვას შეასწავლიდნენ. ჯერ კიდევ, მეშვიდე საუკუნეში ალლაჰის შუამავალს უბრძანებია: „ისლამის შესწავლას, სიკეთის კეთებას, ნამაზის შესრულებას და ღვთისმსახურებას ბავშვები პატარაობიდან შეაჩვიეთ.“

ჩვენ შვილებს ჭამის წინ ხელების დაბანას ვასწავლით, რომ მათ რაიმე მიკრობი არ აჰყვეთ და არ დაავადდნენ.

ჭამის შემდეგ კბილების გამოხეხვასაც ვასწავლით, რათა კარიესისგან დავიცვათ. ამ დროს მხოლოდ ავადმყოფობით კი არ უნდა შევაშინოთ პატარები, არამედ უნდა ავუხსნათ, თუ რას ნიშნავს ჰიგიენა და რას გვიხსნის ისლამი სისუფთავის შესახებ. თუკი ჭამის წინ „ბისმილლას“ – იტყვიან და დამთავრების შემდეგ „დუას“ (ვედრება) წარმოთქვამენ, ფიზიკურ დაავადებებთან ერთად, სულიერი დაავადებებისგანაც დაცული აღიზრდებიან.

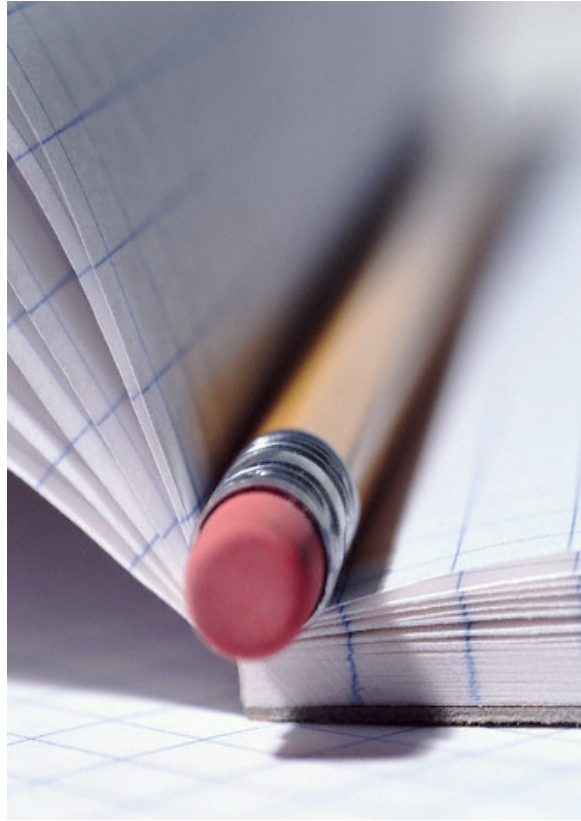
ოქროს წესია: „დღევანდელი საქმე ხვალისათვის არ გადავდოთ“, ბრძენ კაცს უთქვამს, აქედან გამომდინარე, ჩვენი პატარების ფიზიკური და სულიერი ჯანმრთელობისათვის ზრუნვა დღესვე უნდა დავიწყოთ. დღესვე უნდა მივხედოთ ჩვენს ნერვს და ფირფიტას, რაკი ლითონი გადასურდება, მისგან ვედარ მივიღებთ იმას, რასაც ველოდებით. მისგან დამზადებული ხელსაწყო არც ჩვენ და არც არავის გამოადგება. უზენაესმა ალლაჰმა ადამიანი ძვირფას არსებად გააჩინა და მას არ ავალლებს ისეთ საქმეს, რასაც იგი ვერ შეძლებს. ჩვენ დიდმა გამჩენმა ყველაზე ძვირფასი საჩუქარით – ჩვენი შვილებით დაგვაჯილდოვა. ჩვენ მათი აღზრდა-განათლება და მათთვის წმინდა ალლაჰის კანონების – აკრძალულისა და ნებადართულის შესწავლა დაგვაავალა. ყოველივე ამის გაკეთება კი აუცილებელია.

ყველა მშობელი ვალდებულია შვილს მუსლიმანური სახელი შეარქვას, სათანადო ცოდნა მისცეს. ხშირად გვსმენია: „ჯერ პატარაა, გაიზარდოს, ცოტაც და გააკეთებს, შეისწავლის, მოასწრებს“ და ა.შ. დილის ლოცვაზე გაღვიძებისთვის

გვეცოდება, იძინოს ჯერ მაგისტრის ფარდი (აუცილებელი) არაა, ვამბობთ, მაგრამ ყოველ საღამოს ტელევიზორით სერიალის ყურების, საათობით კომპიუტერთან ჯდომის დროს არ გვეცოდება. აი ასეთ შეცოდებებს მოსდევს ის უბედური შემთხვევები, რომლებიც დღემდე მომხდარა და რამდენიმე ოჯახი გაუბედურებულა.

მაშინ, როცა წმინდა ყურანი გადმოგვცემს: „მშობელს „უფო“-სიტყვაც არ აკადროთ და მათი გულები მოიგეთ“, კიდევ რატომ ხდება შემთხვევები: შვილმა მშობელი ფულის გამო მოკლა, დაჩეხა, შვილიშვილმა ბებიას სამაჯურის გამო ხელი მოკვეთა, დაანაწევრა და სადღაც გადაყარა. ასეთი ქმედებები იმაზე მიუთითებს, რომ პატარაობისას მისთვის პარამისა და ჰალალის, ცუდისა და კარგის ერთმანეთისგან გარჩევა არავის უსწავლებია, რაც მას დანაშაულისაკენ უბიძგებს და რასაც იგი ჩვეულებრივ შემთხვევებს მიიჩნევს. ხშირია შემთხვევა, პატარა დედას ეუბნება: „დედიკო, ეს რომ მოვიპარო, დავარტყა, მოვატყუო, მგზავრობის ფული არ გადავიხადო შეიძლება?“ მშობელი ამ დროს კი არ ეუბნება: „შვილო, მოპარვა პარამია, ტყუილი დიდ ცოდვათაგან ერთ ერთია, მძღოლის ვალი დაგვრჩება და განკითხვის დღეს ალლაჰს რა პასუხს გასცემ? არამედ: „არა, შვილო, პატრული ბიძია მოვა, დაგიჭერს, დაგაპატიმრებს. მეზობლის ბავშვი გაგცინებს, მამას ვეტყვი და გაგლახავს“. და ასე შემდეგ. აქ მშობელი შეცდომას უშვებს, პატარას ასწავლის, რომ ადამიანებს დაემალოს. პატარას რჩება ფიქრში ის, რომ თუკი ადამიანი მას

ვერ დაინახავს, ყველაფრის გაკეთება შეუძლია, მაგრამ არ ფიქრობს უზენაეს ალლაჰზე, რომელიც მას ყველგან ხედავს, ამის შესახებ ბავშვის არავინ უხსნის. მან არ იცის, ის, რომ უდიდეს ალლაჰს, რომელმაც ყველაფერი იცის, ვერსად დაემალება, ის მას პასუხს აუცილებლად მოსთხოვს. აი, ასეა ადამიანიც, რკინის იმ ფირფიტის მსგავსად, რომლისგანაც არც ნაკლები გახურებით და არც ზედმეტი გადახურებით შედეგი არ მიიღება, ან იმ ნერვის მსგავსად, რომლისგანაც საუკეთესო ნაყოფს ველით და ცუდს ვიმკით. ერთი სიტყვით, „კაი ყმას“ აღზრდა პატარაობიდანვე ესაჭიროება. უდიდესმა ალლაჰმა დაგვიფაროს ყოველგვარი უბედურებისგან და ყოველ მშობელს მისცეს ღირსეული შვილები!

ამინ!

ღამიერ ბოლოქვაძე

ადამიანი, რომელიც სავაჭრო-სამეურნეო საქმიანობას ეწევა, წლის ბოლოს შემაჯამებელ ანგარიშს აკეთებს. აანაზილებს, საქმიანობამ მისი პროგრამის მიხედვით ჩაიარა თუ არა, მოიგო თუ წააგო. ყოველივე ამის შემდეგ მომავალი წლის პროგრამას და გეგმას შეიმუშავებს. მხოლოდ ასეთი გზით არის შესაძლებელი მისი ეკონომიკური წინსვლა.

ადამიანმა სულიერი ცხოვრების დარგშიც სწორედ ამგვარი ჯამური ანალიზი უნდა გააკეთოს. თუ როგორი იყო მისი სულიერი ცხოვრება ამ ხნის განმავლობაში, აგრეთვე, მან უნდა იფიქროს მისი სულიერი სამყაროს სისტემატური გამდიდრებისთვისაც. შეიძლება ითქვას, რომ ეს ქვეყანა არის ის ადგილი, სადაც შესაძლებელია, ამქვეყნიური და იმქვეყნი-

ური კეთილდღეობისათვის ვაჭრობა.

უზენაესმა ალლაჰმა ადამიანი გააჩინა და მას სირთულეების გადალახვის გზებზე ასწავლა. სამოთხეში ადგილის მოპოვება ძალიან რთულია, მაგრამ ამის მისაღწევად ღმერთს უამრავი საშუალება აქვს გაჩენილი. მათგან ერთ-ერთი ბარათის ღამეა. თუ მას სწორად გავიგებთ და ისე მოვიქცევით, როგორც წმინდა შუამავალი გვიჩვენებს, სამოთხესთან დასაახლოებლად უდიდესი ნაბიჯი გვექნება გადადგმული. მოდით, ვნახოთ, როგორია წმინდა შუამავალის ენით აღწერილი ეს ღამე:

ებუ ჰურეირა გადმოგვცემს:

„წმინდა შუამავალმა ასე

ბრძანა:

შაბანის თვის მე-15 ღამეს
ჯებრაილი გამოემეცხადა და
მითხრა:

– ო, შეამავალო, ზეცას
ახედე!

მე ვკითხე:

– ეს როგორი ღამეა? –

მან მიპასუხა:

– ამ ღამეს უზენაესი ალლა-
ჰი მისი წყალობის სამას კარს
გახსნის. ის ყველას შეინდობს
გარდა მათი, ვინც მის ერთად-
ერთობას არ აღიარებს.“

შემდეგ შუადამისას ისევ
გამომეცხადა და მითხრა:

„ო, შეამავალო, ზეცას
ახედე!“

მე დავინახე, თუ როგორ გაიხ-
სნა სამოთხის კარი. სამოთხ-
ის პირველ კართან ანგელოზი

იდგა და ამბობდა: „რა ბედ-
იერია ის, ვინც ამაღამ რუქულს
გააკეთებს.“ მეორე კართან
მდგომი ანგელოზი ამბობდა:
„რა ბედნიერია ის, ვინც ამა-
ღამ სეჯდეს გააკეთებს.“ მესა-
მე კართან მდგომი ანგელოზი
კი ამბობდა: „რა ბედნიერია
ის, ვინც ამაღამ ღმერთს
შეევედრება!“ მეოთხე კართან
მდგომი ამბობდა: „რა ბედ-
იერია ის, ვინც ამაღამ ღმერ-
თს ახსენებს“. მესამე კართან
მდგომი ამბობდა: „რა ბედ-
იერია ის, ვინც ამაღამ ღმერ-
თის სიყვარულით ატირდება“. მუქვესე კარებთან მდგომი
ამბობდა: „რა ბედნიერია ის,
ვინც მუსლიმია.“ მეშვიდე
კართან მდგომი ამბობდა: „რა
ბედნიერია ის, ვინც ამაღამ
პატიებას შესთხოვს, ვინაიდ-
ან ღმერთი მას აპატიებს“. ამის შემდეგ მე ჯებრაილს
ვკითხე:

– ეს კარები ღია როდემდე
იქნება? მან მიპასუხა:

– მანამ, სანამ არ გათენ-
დება. ეს მხოლოდ ბარათის
ღამეს ხდება.“

ეს ჰადისი ბარათის ღამის
მნიშვნელობას ცხადყოფს.
მორწმუნე ადამიანს ამ ღამეს
სულიერი სამყაროს გამდი-
დრების დიდი შანსი აქვს. ამ
ღამის ყოველი წუთი ძალიან
მნიშვნელოვანია.

ყურანის კომენტატორე-

ბი ამ ღამის შესახებ ამბობენ: „როდესაც ადამიანი რაიმე სახის გადასახადს გადაიხდის, მას ამის დამადასტურებელი ქვითარი ეძლევა. ბარათის ღამეც ასეთია. უზენაესი ალლაჰი ანგელოზებს უბრძანებს, რომ იმ მორწმუნეების ბარათში მადლი დაწერონ და ცოდვები მოშალონ. ეს ბარათები მათ განკითხვის დღეს მიეცემათ. ამ დღეს ბარათები იმათაც მიეცემათ, ვინც ეს ღამე ფუჭად გაატარეს. ისინი დარცხვენილნი დარჩებიან.“

ის ღამის სწავლულების ერთი ნაწილი ამტკიცებს, რომ ყურანი ქერიმი „ლევი მამუზში“ სწორედ ამ ღამეს გარდმოვიდა.

ამ ღამის მნიშვნელობაზე მიუთითებს ის ფაქტიც, რომ ყიბლე მესჯიდ-ი აყსადან (იერუსალიმიდან) მესჯიდ-ი კარამში (მექაში) ალლაჰის ბრძანებით სწორედ ამ ღამეს გადავიდა.

წმინდა შუამავალი ერთ-ერთ ჰადისში ამ ღამესთან დაკავშირებით ბრძანებს:

„უზენაესი ალლაჰი ამ ღამეს იტყვის: „არავინაა, ვინც პატიებას მთხოვს, რომ ვაპატიო? არავინაა ისეთი, ვისაც უბედურება დაატყდა, რომ შევება მივცე? არავინაა სარჩოს მთხოვნელი, რომ ჩემი ხაზინიდან უამრავი სარჩო – ვუწყალობო?“ ამ ღამეს მთელი სამყარო ღვთიური წყალობითაა შემოსილი.

თითოეული ცოცხალი არსების და მათ შორის ადამიანის მომავალიც, ამ ღამეს იწერება. ბედისწერაც ამ ღამეს უკავშირდება. ეს არის უნიკალური შანსი ადამიანებისათვის, რათა შეევედრონ ღმერთს, რომ მან მათ ბარათში ამქვეყნიური და იმქვეყნიური სიკეთე და ბედნიერება დაწეროს. მართლაც, საცოდავია ის ადამიანი, ვინც ამ ღამეს ფუჭად გაატარებს.

ამ ღამეს გაკეთებულ ყველა ღვთისმსახურებას განსაკუთრებული მადლი აქვს. საჭიროა ყურანის ბევრი კითხვა, წმინდა მუჰამედ შუამავლისთვის უამრავი სალათის გაგზავნა, ბარათის ღამისა და ნაფილე ნამაზების ღოცვა, ცოდვების მონანიება და სხვა. უზენაესმა ალლაჰმა უამრავ ბარათის ღამეს მოგვასწროს და მოგვცეს საშუალება ეს ღამე მაქსიმალურად მის სადიდებლად გამოვიყენოთ! ეს ღამე ჩვენი გულების გაბრწყინების მიზეზი ყოფილიყოს! ამ ღამის წყალობით ყველა მორწმუნე მუსლიმანს ამქვეყნიური და იმქვეყნიური ბედნიერება მისცემოდეს! ამ ღამის მადლით უზენაესმა ალლაჰმა მთელ მსოფლიოში მშვიდობა დაამყაროს. ალლაჰი იყოს ჩვენი მფარველი!

ამერიკელი პროფესორი – ჟეფრი ლანჯი, თავის ნაშრომში „ვიდრე ანგელოზები დაგითხადენ“, რომელშიც ისლამის მიღებასთან დაკავშირებული მასალებია ასახული, ნამაზის პირველად ლოცვას ღრმა ფილოსოფიური მსოფლ მხედველობითა და სულიერი განცდით გადმოგვცემს:

„ჩემი გამუსლიმანების შემდეგ, მეჩეთის იმამმა მაჩუქა წიგნი, რომელშიც ნამაზის ლოცვა დაწვრილებითაა აღწერილი.

„ნუ იჩქარებ, თანდათან ყველაფერს გააკეთებ!“ – მეუბნებოდნენ მუსლიმი მოწაფეები. აშკარა იყო, მათ ჩემი იმედგაცრუების ეშინოდათ. მე კი მიკვირდა, ნუთუ ასე რთული იყო ნამაზის ლოცვა!

ერთხელაც გადავწყვიტე მათთვის ყური არ მეთხოვა და ნამაზის ლოცვა დამეწყო. ამიტომ ერთ-ერთ პატარა ოთახში განვმარტოვდი და ვარჯიში

დავიწყე, თუ როგორ უნდა შემესრულებინა აბდესისა და ლოცვის რიტუალები. ვცდილობდი ლოცვისას საკითხავი სურები ინგლისური მნიშვნელობებით დამეხეპირებინა.

რაკი საკუთარ თავში დავრწმუნდი, რომ უკვე ნამაზის ლოცვას შევძლებდი, გადავწყვიტე პირველად ძილისწინა ნამაზი მელოცა.

შუაღამე იყო. წიგნი ხელში ავიღე და აბაზანაში შევედი. ისე გულისხმიერად ავიღე აბდესი, როგორც მზარეული თავისი ბუკლეტით ახალ კერძს ამზადებს ხოლმე. სალოცავად ოთახში შევედი, კარი და ფანჯარა ჩაკეტე, ყიბლე განვსაზღვრე და შუაგულ ოთახში ნამაზის ლოცვას შევუდექი.

დარწმუნებული ვიყავი, რომ არავინ მისმენდა. ღრმად ჩავისუნთქე, ხელები მაღლა ავწიე და წავიხურხულე: „ალ-ლაჰუ ექბერ“. შემდეგ სურა „ფათიჰა“

და კიდევ ერთი მოკლე სურა ვიკითხე არაბულად. თექბირი გავიმეორე და რუქუ შევასრულე. აქ უკვე დაბნეულობა ვიგრძენ, რადგან აქამდე ცხოვრებაში თავი არავისთვის დამეხარა. გამახსენდა, რომ ოთახში მარტო ვიყავი, ძალა მომეცა ხმადაბლა მაგრამ მაინც მეყვირა: „სუბჰანე რაბბიელ – ღეზღვიმ.“ გულმა ბაგუნი დამიწყო. თექბირისა და გამართვის შემდეგ ჯერი სეჯდეზე მიდგა. მუხლებით იატაკზე როგორც კი დავიჩოქე, სახსრები ისე გამეთიშა, თითქოს გამქვავებოდა. სახის იატაკზე შეხება არ მინდოდა, ჩემთვის ძნელი იყო თავი ისე დამეცილებინა, როგორც მონებს, რომლებიც ბატონებს ეთაყვანებიან.

მრცხვენოდა, წარმოვიდგინე თუ როგორი დასაციანი ვიყავი. ვფიქრობდი, თუკი ახლობლები ან მეგობრები დამინახავდნენ, ჩემი მდგომარეობა მათ სასაცილოდაც არ ეყოფოდათ.

ამგვარი ჭოჭმანის შემდეგ კვლავ ღრმად ჩავისუნთქე და სეჯდეზე დავიხარე. ყურადღება რომ არ დამფანტვოდა, მეორე სეჯდეც შევასრულე. ბოლოს მივედი იმ დასკვნამდე, რომ რაც უნდა დამჯდომოდა, ლოცვა ამჯერად მაინც დამესრულებინა, მიუხედავად იმისა, რომ აქამდე გაკეთებული კიდევ სამჯერ მქონდა გასამეორებელი.

ბოლო სეჯდის დროს შვება ვიგრძენი. როგორც იქნა ლოცვა თეშეჰჰუდით დავასრულე.

სელამის შემდეგ ადგილზე გაუნძრევლად დავრჩი. ზოგადად შევაფასე ის, რა განცდამაც შემიპყრო. ეს იყო დაპირისპირება, რომელიც ჩემსა და ჩემში დაბუდებულ ცდუნებათა შორის მოხდა. სირცხვილმა თავი ჩამაქინდვრინა. ღმერთს შევევედრე: „დილო ალლაჰო! მიმიტევე ცოდვა, რომელიც სიამაყემ და უვიცობამ დამაშვებინა!

მოულოდნელად ვიგრძენი ის, რაც აქამდე ჩემთვის წარმოუდგენელი იყო

და რასაც სიტყვები ვერ აღწერს. თითქოს მთელი სხეული გულმა შთანთქა და რაღაც უცნაურმა ტალღამ მოიცვა. ცივი იყო, ამიტომ ტანში ჟრუანტელმა დამიარა. შეგრძნება განცდამ დაფარა და მივხვდი, რომ ის ახალი, რასაც განვიცდიდი გულს მითბობდა. ეს წყალობა შენდობა იყო. მან გული ამიწყა და ტირილი აღმომხდა. ძალა მოვიკრიბე. მიუხედავად იმისა, რომ ცოდვილი ვიყავი, ამ მომენტისთვის ცოდვების ან სირცხვილის განცდა არ მატირებდა. შიში და მწუხარება გულში ისე მიქრებოდა, თითქოს ღვარცოფი მირეცხდა. ამ სტრიქონების დაწერის დროსაც ვფიქრობდი: „ალლაჰის მოწყალება მხოლოდ ცოდვების შენდობა როდია, ის ადამიანის მკურნალი და ჭრილობის მალამოცაა!“ დიდხანს ვიყავი ასე მუხლმოყრილი და თავნაქინდრული.

რაკი გრძნობები დავიოკე, ნათელი გახდა, რომ ვერ აღმექვა ის, რაც მომხდარიყო. რასაც მივხვდი, ალლაჰის და ნამაზის ჩემგან განუშორებლობა იყო. ვიდრე წამოვდგებოდი ალლაჰს ვთხოვე: „დილო ალლაჰო! თუკი ქუფრს (ალლაჰზე დაპირისპირება) გავბედავ, ვიდრე რაიმეს მოვიმოქმედებ, სული ამომსადავ, რათა ცხოვრების ბოროტებას გადავურჩე. ვიცი, რომ ცხოვრება შეცდომის გარეშე ძნელია, მაგრამ დარწმუნებული ვარ იმაშიც, რომ შენ გარეშე ცხოვრება, თუნდაც ერთი დღით, ან შენი უარყოფა შეუძლებელია!“

ალლაჰმა ყველა აზიაროს ჭეშმარიტებას!

ამინ!

სულთა მკურნალი

პროფ. დრ. იაშარ
ქანდემირი

ამჟვეყნად ყოველი ადამიანის პრობლემა ინდივიდუალურია. ზოგს ფიზიკური პრობლემა აწუხებს, ზოგს კი – სულიერი. ზოგიერთები ფიქრობენ იმის შესახებ, თუ როგორ გამოიმუშაონ პური არსობისა. ყოველი ადამიანი ეძებს საშუალებებს, განთავისუფლდეს ყოველივე ამ საზრუნავისაგან. მაგრამ ასეთი უნარის მქონე მკურნალს ან ბალზამს ყველა როდი პოულობს.

გაჭირვებულთა სულიერი დახმარების და განკურნების საუკეთესო მაგალითი, ჩვენი შუამავალი (სელელელაჰუ ალეიჰი ვე სელლემ) იყო. ის დამწუხრებულებს უსმენდა, მათ, ვინც თხოვდა, თუნდაც მის ხელზე შეხებას, იმედს უნერგავდა. მისი სახლის შესასვლელი იმედის კარი იყო, საიდანაც ცარიელი ხელებითა და გულდაწყვეტილი არავინ გამოდიოდა.

მუჰამმედ შუამავლის (სელელელაჰუ ალეიჰი ვე სელლემ) გარემოცვაში იყო ერთი საჰაბე, რომელიც მუდმივად ცდილობდა დასწრებოდა მის ყველა საუბარს და მოესმინა. ის უხენაესი აღლა-

ჰის შუამავალს (სელელელაჰუ ალეიჰი ვე სელლემ), ყველგან თან დაჰყვებოდა, თავის პატარა ვაჟიშვილს წინ დასვამდა და შუამავლის (სელელელაჰუ ალეიჰი ვე სელლემ) სიტყვებს გაფაციცებით უსმენდა.

მაგრამ ერთხელ, თანამიმდევარის ვაჟიშვილი გარდაიცვალა. უბედურებით შეძრწუნებული მამა რამდენიმე დღეს შუამავალთან (სელელელაჰუ ალეიჰი ვე სელლემ) აღარ მისულა, ეშინოდა, იქ დამსწრე საზოგადოებისთვის სიმშვიდე თავისი მოუშუშებელი, სულიერი ჭრილობით არ დაერღვია. შუამავალმა (სელელელაჰუ ალეიჰი ვე სელლემ) შენიშნა საჰაბის არყოფნა და გადაწყვიტა მისი ამბავი შეეტყო. როცა შუამავალმა (სელელელაჰუ ალეიჰი ვე სელლემ) მისი საყვარელი შვილის გარდაცვალების ამბავი გაიგო, მამას სთხოვა, თავისი უბედურების შესახებ უფრო დაწვრილებით მოეთხრო. მალე დარწმუნდა, რომ მორწმუნეს მართლაც დაეკარგა თავისი ვაჟიშვილი. მუჰამმედ შუამავალმა (სელლ-

ელლაჰუ ალეიჰი ვე სელლემ) მამას უთანაგრძნო სულიერი ტკივილის გამო და შემდეგი სიტყვებით ანუგეშა: „მითხარი, რა უფრო გინდა: გსურს ეს ბავშვი მთელი შენი ამქვეყნიური ცხოვრების განმავლობაში შენთან ერთად იყოს, თუ ხვალ, როცა სამოთხის ნებისმიერ კართან მიხვალ, შენთან მოირბინოს და გითხრას: „კეთილი იყოს შენი მობრძანება, მამიკო!“ შემდეგ კი ეს კარები შენ წინაშე ფართოდ გახსნას?“

უცებ თითქოს მთა ჩამოვარდაო. გაისმა: „ო, უზენაესი ალლაჰის შუამავალო! რა თქმა უნდა, მსურს ჩემმა ვაჟიშვილმა სამოთხის კარები გამიხსნას“ – შემდეგ შუამავალმა ასეთი სიტყვები წარმოსთქვა: „იქნება ისე, როგორც შენ გსურს!“ (გჰანაიზი, ნასაი, 120)

ამრიგად, სულის მკურნალმა გულის ჭრილობა ასეთნაირად განკურნა.

ხურმებიანი კალათა

ერთხელ, ალლაჰის შუამავალი (სელლელელლაჰუ ალეიჰი ვე სელლემ) თავის თანამიმდევრებთან ერთად იჯდა. ამ დროს მათთან უკიდურესად დანადვლიანებული ადამიანი მივიდა.

-ო, ალლაჰის შუამავალო! მე დავიდუპე, დავიკარგე“ – ამ სიტყვებით დაიწყო მან ლაპარაკი.

ყველა დაინტერესდა თუ რა მოუვიდა მას. ალლაჰის შუამავალმა თხოვა მოეთხრო დანადვლიანების მიზეზი. ამ ადამიანმა თქვა: „დალოცვილ რამაზანის მთვარეში, იმის მიუხედავად, რომ მარხული ვიყავი

მეუღლესთან სექსუალური კავშირი დამავყვარე.

ამ საუბრის მოსმენის შემდეგ, მოწყალების წყაროდ წოდებულმა შუამავალმა (სელლელელლაჰუ ალეიჰი ვე სელლემ) დაიწყო იმის ჩამოთვლა, რისი გაკეთებაც შეიძლება ასეთ შემთხვევაში:

- შეგიძლია, შენ ერთი მონაგაანთავისუფლო?

- არა, არ შემიძლია!

- ორი თვის განმავლობაში განუწყვეტლივ მარხვის შესრულება შეგიძლია?

- არა, არ შემიძლია.

- შეგიძლია, სამოცი ღარიბი დააპურო?

- არა, არ შემიძლია.

აბუ ჰურაირას გადმოცემით შუამავალი ცოტახანი შეჩერდა. ადამიანი ჩამოჯდა და ინტერესით ელოდა, თუ ალლაჰის შუამავალი მისი პრობლემის მოსაგვარებლად რა გადაწყვეტილებას მიიღებდა. ზუსტად ამ დროს ერთმა მუსლიმანმა ალლაჰის შუამავალს ხურმით სავსე დიდი კალათა მიუტანა. ალლაჰის შუამავალმა ის კალათა იმ კაცს, გაუწოდა, რომელიც მისგან თავის პრობლემის გადაწყვეტას ელოდა და უთხრა:

- წაიღე, ეს ხურმა და უქონლებს, უპოვრებსა და გაჭირვებულებს დაუნაწილე!“ სრულიად მოულოდნელად, ამ ადამიანმა უპასუხა: „ო, ალლაჰის შუამავალო! ეს ხურმა უნდა დავუნაწილო

მათ, ვინც ჩემზე ღარიბია? ვფიცავ ალლაჰს, მთელ მედინაში ჩემზე ღარიბი არავინ არის!

ეს სიტყვები ძალიან მოეწონა ალლაჰის შუამავალს. ვარდისფერი კოკორის მსგავსად სახეზე ღიმილი გადაეფურჩქნა. ალლაჰის შუამავალმა ოდნავ ჩაიცინა. ის ასე იქცეოდა, როდესაც რაღაც ძალიან მოეწონებოდა. შემდეგ წარმოთქვა: მაშინ, წაიღე ეს ხურმა და შენი ოჯახის წევრებს მიუტანე, დაე, მათ ჭამონ! *(ბუჰარი, „საემი“, 30; „ბიბა“, 20; „აიმან“, 2-4)*

ასეთი იყო ჩვენი საყვარელი მუჰამედი. ის იღებდა ყველა ადამიანს, მათი ღირსებისა და ნაკლოვანების მიუხედავად. ალლაჰის შუამავალმა არ შეარცხვინა მარხვის დამრღვევი ადამიანი და მხოლოდ შეახსენა: „ნუთუ ამ წმინდა თვეში, ასეთი საქციელის ჩადენა შეიძლება?“ მან საკმარისად ჩათვალა, რომ ადამიანმა მოინანიდა და აღიარა თავისი დანაშაული. მან თავაზიანი მიმართვით მისი მწუხარების გაფანტვა შეძლო.

ჰანზალის მწუხარება

ჰანზალ ბინ რაბიას სულ სხვა პრობლემა ჰქონდა. ის ფიქრობდა, როგორ დაეძლია საკუთარი თავი და შეეძინა სრულყოფილი მორწმუნის თვისებები. თანამიმდევარს ძალიან აწუხებდა აზრი იმის შესახებ, რომ ამ მიზნის მიღწევას ვერ შეძლებდა. მას ახსენებოდა: „ჩვენ ახლოს ვიყავით შუამავალთან, რომელიც უხვად იძლეოდა დარიგებებს და ყვებოდა ჯოჯოხ-

ეთის შესახებ. შემდეგ მე გადავედი სახლში. შვილებთან მხიარულად ვითამაშე და მეუღლესთანაც დრო სასიამოვნოდ გავატარე. შემდეგ სახლიდან გამოვედი და ნიანგის ცრემლები დავღვარე. გზად მიმავალი აბუ ბექირს შევხვდი:

– რა მოგივიდა? – შემეკითხა ის.

მე ვუპასუხე:

– ჰანზალი ორპირი გახდა.

– რას ლაპარაკობ?! შეუძლებელია!

– ეს ასეა, ვიმყოფებოდით რა უზენაესი ალლაჰის შუამავალთან ახლოს, როდესაც ის სამოთხისა და ჯოჯოხეთის შესახებ ყვებოდა, ჩვენ იმქვეყნიურ ცხოვრებას თითქოს თვალწინ ვხედავდით. როდესაც შუამავალს ვტოვებთ და საკუთარ მეუღლეებთან, ბავშვებთან და საქმესთან ვბრუნდებით, ჩვენ ყოველივე ამას მაშინვე ვივიწყებთ.

ამ მონათხრობის საპასუხოდ აბუ ბექირმა თქვა:

– ვფიცავ ალლაჰს, ყველა ჩვენგანი ამ მდგომარეობაში იმყოფება. მივიდეთ და ამის შესახებ ალლაჰის შუამავალს მოვუყვებთ. ჩვენ ალლაჰის შუამავალისაკენ გავემშურეთ. მე მას ვუთხარი:

– ო, ალლაჰის შუამავალო, ჰანზალი შფოთისთავი გახდა!

– რას ნიშნავს ეს? – შეგვეკითხა ის.

მე გავაგრძელე:

– ო, ალლაჰის შუამავალო! როდესაც ჩვენ ახლოს ვიყავით

შენთან და გვიყვებოდით სამოთხისა და ჯოჯოხეთის შესახებ, ჩვენ ის თითქოს თვალწინ დავინახეთ. მაგრამ თქვენგან ჩვენს ოჯახებში და საკუთარ საქმეებთან წასული, აღნიშნული საკითხიდან ძალიან ბევრს ვივიწყებთ.

აღლაჰის შუამავალმა მათ ასე უპასუხა: თუ თქვენ დარჩებით იმ მდგომარეობაში, რომელშიც ჩემთან ერთად იყავით და მუდმივად აღლაჰის ხსენებით იქნებით დაკავებული, მაშინ ანგელოზები საწოლში მწოლიარე და გზად მიმავალ მდგომარეობაშიც თქვენი მფარველები იქნებიან. მაგრამ, ო, ჰანზალ, შენ ერთი საათი – ღვთისმსახურებას, ხოლო მეორე კი ამქვეყნიურ საქმეებს დაუთმე. *(მუსლიმი, „თევზი“, 12-13; თირმიზი, „ეიამეთი“, 59; იბნ მაჯა, „ზუჰდი“, 28)*

ეს ისტორია ჰანზალის კეთილშობილებას მოწმობს. იმყოფებოდა რა უზენაესი აღლაჰის შუამავალისგან შორს, მისი ოცნება იყო, მუჰამედ შუამავლის საზოგადოებაში მიღებული სულიერი მდგომარეობა შეენახა და განემტკიცებინა. მისი აზრით, ნამდვილი მუსლიმანი ასეთი უნდა იყოს. ხოლო ის, ვისაც არ შეუძლია შუამავალთან ერთად მიღებული, დალოცვილი ცხოვრების თავის დანარჩენ დროში გადატანა, საკუთარ რწმენაში სრულყოფილი ვერ იქნება. მაგრამ სულის მკურნალმა მუჰამედმა ის დაამშვიდა და აუხსნა, რომ მასთან მიღებული ღვთაებრივი შთაგონებისა და აღელვების იმავე ხარისხით მთელ დარჩენილ დროში შენახვა შეუძლებელია.

მიმართე ლოცვას

ცნობილია, რომ აღლაჰის შუამავალი უამრავ თავის თანამიმდევარს სულიერი სიმშვიდის საიდუმლოს ასწავლიდა. მაგალითისათვის ასმა ბინთ უმაისის ცხოვრება გამოდგება. ისლამის გზაზე მან ბევრი გამოცდა გადაიტანა.

ერთხელ, ურწმუნოებისაგან შევიწროებული და გაწამებული უმაისი მეუღლე – ჯაფერ ტაიართან ერთად, თავის გადარჩენის მიზნით, ეთიოპიაში გადასახლდა. იქ, თოთხმეტი წლის ცხოვრების შემდეგ, მუთეს არმიის ერთ-ერთ ბრძოლაში ქმარი დაეღუპა.

მაშინ შუამავალმა უმაისს უთხრა:

– გსურს, მე გასწავლი ლოცვას, რომელიც შეიძლება შეასრულო მაშინ, როდესაც შენ ძალიან დანადვლიანებული იქნები? ურჩია ასეთი სიტყვები წარმოეთქვა; „აღლაჰუ აღლაჰუ რაბბი და უშრიქუ ბიჰი შეი'ა – აღლაჰ, აღლაჰ. ღმერთო ჩემო! მე სხვა არავის ვცემ თავყანს, გარდა აღლაჰისა“ *(აბუ დაეულ, „ეითრი“, 26; იბნ მაჯა, „ღუა“, 17)*

ამრიგად, ჩვენი შუამავალი სხვა ხალხებისადმი თავის დამოკიდებულებას ასე ავლენდა. მკურნალობდა ავადმყოფ სულებს. უეჭველია, მორწმუნის ყველაზე მშვენიერი და სასარგებლო ქცევა, ტანჯულების განკურნება და მათი სულებისთვის წამლის მონახვაა.

დამთქნარება

ზებურ სოზრევანიძე

რა არის მთქნარების მიზეზი?

სწავლულები დამთქნარებას მოწყენილობას, ძილის წინ მდგომარეობას, ნერვიულობას და უძილობას უკავშირებენ.

მთქნარების შედეგად ადამიანის ორგანიზმში გონივრული გადაღლილობა და ფიზიკური მოთენთილობა, სიზარმაცე, უმოქმედობა (შეგრძნების დაკარგვა), მოდუნება, სისუსტე და უყურადღებობა წარმოიქმნება. ასეთი უყურადღებობის შემთხვევაში ადამიანის ორგანიზმს ადვილად

იპყრობს ეშმაკი, რომელსაც ამ დროს ყველა საქმე უადვილდება. ამიტომ ადამიანი, ყოველთვის უნდა შეეცადოს, რომ ეს ბუნებრივი რეფლექსი როგორმე დასძლიოს. თუკი ამას ვერ ახერხებს, ანუ მთქნარება ხშირად მეორდება, პირი მაინც უნდა დახუროს. ამასთანავე, თუ დაღლილია, ამ მდგომარეობიდან თავის დაღწევას ხელ-პირის დაბანით, ან აბდესის ადებით უნდა შეეცადოს.

„მთქნარება ეშმაკისგან არისო“ ამბობენ, ეს რამდენად მართალია?“

აბუ ჰურეირა (კმაყოფილი იყოს ალლაჰი მისით) წმინდა შუამავლის ნაბრძანებს გადმოგვცემს:

„მთქნარება ეშმაკისგან არის. თუკი რომელიმე, თქვენგანს დამთქნარება შეაწუხებს, შეძლებისდაგვარად, დაუმთქნარებლობას შეეცადოს.“ *(მუსლიმი)*

აბუ საიდ ელ-ჰუდრის (კმაყოფილი იყოს ალლაჰი მისგან) ერთ-ერთი გადმოცემით, წმინდა შუამავალს ასე უბრძანებია:

„რომელიმე თქვენგანი თუ დაამთქნარებს, პირზე ხელი დაიფაროს, რადგან ეშმაკი პირში შეუძვრება“. *(მუსლიმი)*

წმინდა შუამავალს სხვა ჰადისშიც ასე უბრძანებია:

„რომელიმე თქვენგანი დამთქნარების მოლოდინში, შეძლებისდაგვარად, დაუმთქნარებლობას შეეცადოს. (პირის გაღებით „ჰააჰჰ“ არ თქვას), ვინაიდან, თუკი ვინმეს დაამთქნარებს, ეშმაკი მას დასცინებს.“ *(ბუჰარი)*

ზემოთსხენებულ ჰადისებში, „ეშმაკისგან გამოწვეული მთქნარება“, საზოგადოდ ბევრი ჭამა-სმის, მუცლის ყელამდე გამოძღომის, უმოქმედების, პასიურობისა და ბევრი ძილის მსგავსი მდგომარეობებით წარმოიშობა. დამთქნარების ყველა ეს მიზეზი ეშმაკის მოწონებული საქმეებია. ამიტომ

ჰადისები გვასწავლის, რომ დამთქნარებისას პირს თუ დავხურავთ, ჩვენი მოპირდაპირე პირებისთვის არასასიამოვნო ჩვენებებისგან და ეშმაკის სასიხარულო თუ სასაცილო მდგომარეობისგან შორს ვიქნებით.

ლოცვაში დამთქნარებისას ნამაზი მოიშლება? ლოცვის დროს დამთქნარების შემთხვევაში როგორ უნდა მოვიქცეთ?

რელიგიური თვალსაზრისით, ნამაზის ლოცვის დროს დამთქნარება მოუწონარია. ე. ი. ის სრულყოფილი (ჭეშმარიტი) ნამაზის დამაბრკოლებელი მდგომარეობაა. თუკი ადამიანს ნამაზზე დამთქნარება მოუნდა, შეძლებისდაგვარად, (პირი რომ არ დააღოს ამისათვის) ტუჩები უნდა მოკუმოს; თუკი ამითაც არაფერი გამოუვიდა, ფეხზე თუ დგას – მარჯვენა ხელის ზურგი, თუ სხვა მდგომარეობაშია, მარცხენა ხელის ზურგი პირზე უნდა მიიფაროს. ამაზე ყურადღების მიქცევა ნამაზის წესებიდან გამომდინარეობს.

გადმოცემის მიხედვით, იბლისმა (ეშმაკი) წმინდა შუამავალს ნამაზის შესახებ უთხრა:

„როდესაც ადამიანი ნამაზზე დგომას მოისურვებს, მას დავიჭერ და სხ-

ვადასხვა ხერხებით ნამაზის მოშლევინებას შევეცდები. ჩემს ბოროტ საქმეებში მე თუ დამამარცხებს, ნამაზის ღოცვისას მასთან მივალ და ცხვირში შევუბერავ. მე რომ შევუბერავ, ის მთქნარებას დაიწყებს. თუკი დამთქნარების დროს პირზე ხელს არ აიფარებს, შიგნით პატარა ეშმაკი შეუძვრება და მას ამქვეყნიურ სურვილებისადმი ღტოლვას გაუზრდის ამის შემდეგ, ის ვინმე ყოველთვის ჩვენ დაგვემორჩილება, ჩვენ მოგვისმენს, ჩვენ ნათქვამს შეასრულებს.“

ნამაზის გარდა სხვა შემთხვევაში დამთქნარების ადათ-წესები როგორია?

ადამიანმა ნამაზის გარდა სხვა მდგომარეობაშიც დამთქნარებისაგან, შესაძლებლობის ფარგლებში, თავი უნდა შეიკავოს. თუკი ამ ხერხით თავს ვერ შეიკავებს, მარჯვენა ან მარცხენა ხელის ზურგი პირზე უნდა მიიფაროს. თუკი ესეც შეუძლებელია, თავი სხვა მხარეს უნდა შეატრიალოს, ან წელში დაიხაროს.

მთქნარების ასაცილებლად რისი გაკეთებაა საჭირო?

უყურადღებობის მიზეზით გამოწვეული დამთქნარებისგან თავის შეკავების სხ-

ვადასხვა გზა არსებობს: ამ საკითხს იბნი აბიდინი ასე განმარტავს:

„დამთქნარების თავიდან აცილების ხერხი – იმის გახსენებაა, რომ შეამავლებს საერთოდ არ დაუმთქნარებიათ“

ყულური კი დასძენს:

„ჩვენ ეს რამდენიმეჯერ გამოვცადეთ და სიმართლე დავინახეთ.“ განსაკუთრებით, ნამაზის ღოცვის დროს რომ არ დავამთქნაროთ, ყურადღება შემდეგ გარემოებებს უნდა მივაქციოთ:

– ტუალეტის წესები გულდასმით შევასრულოთ;

– ყოველი ნამაზის ღოცვის წინ ხელახალი აბდესი უნდა ავიღო;

– საწყისი თექბირის გაკეთებისას ამქვეყნიური ცხოვრება უნდა დავივიწყოთ.

– „ელუზუ-ბესმელეს“ არსში ჩაწვდომით უნდა ვთქვათ:

დაე, უზენაესმა ალლაჰმა, ყველანი უყურადღებობის მიზეზით ეშმაკზე დამორჩილების, დამთქნარების და მის შედეგად გამოწვეული ყველა მოუსვენრობისა და ცოდვებისგან დავგიფაროს და წილად მუდმივი სულიერი გამჭრიახობა და სიფხიზლე გვარგუნოს!

ამინ!

ზამთრის ერთი-ერთ ჩვეულებრივი დღე, 2010 წლის 7 იანვარი მაღალმთიანი ხულოს რაიონის სოფელ დიაკონიძეებისთვის გამორჩეული და ღირსშესანიშნავი იქნება მანამ, სანამ ეს სოფელი იარსებებს.

ღიას, 2010 წლის 7 იანვარს, ღმერთის ნებით და ქველმოქმედი ადამიანების დახმარებით, დიაკონიძეებში ფუნქციონირება დაიწყო ახალაგებულმა, ორსართულიანმა და კაპიტალურმა მედრესემ.

მედრესეს გახსნას ესწრებოდნენ ხულოს რაიონის

მუფტი ბატონი ასლან აბაშიძე და მეზობელი სოფლებიდან მოწვეული იმამები. მედრესეს მშენებლობა დაიწყო 2009 წლის სექტემბერში. მისი დასრულება და კეთილმოწყობა კი—2009 წლის დეკემბრისთვის მოხერხდა.

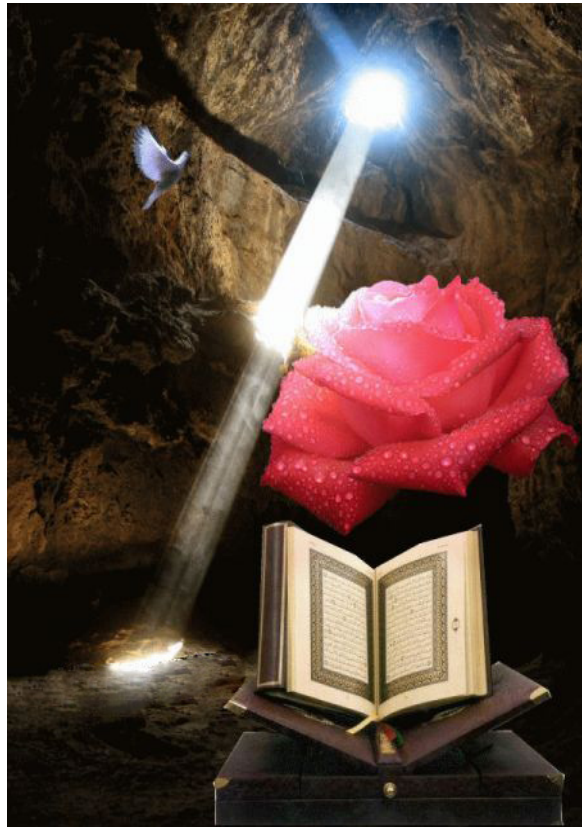
სოფელ დიაკონიძეების მოსახლეობა, დიდი ენთუზიაზმითა და სიხარულით შეხვდა მედრესეს აშენების იდეას და მისი მშენებლობის დროსაც ტოლს არავის უდებდა. ზოგი ფიზიკურად გაისარჯა, ზოგიც ამ კეთილი საქმის ინიციატორებს

ფინანსურად დაეხმარა. აღსანიშნავია ისიც, რომ მეზობელი სოფლის ოქრუაშვილების მოსახლეობამაც დიდი გულისხმიერება გამოიჩინა და სამშენებლო პროცესში ჩაერთო.

დიაკონიძეებში ამჟამად 100-მდე კომლი ცხოვრობს. გასაგებია, რომ დღეს ყველას არ აქვს ფინანსური და ფიზიკური საშუალება იმისა, რომ შვილებს რელიგიური განათლება ბათუმში ან სხვაგან მიაღებინოს. ამიტომაც, მედრესეს გახსნის პირველივე დღეებში, ყურანის სიბრძნის დაწაფების სურვილი 30-ზე მეტმა ახალგაზრდამ გამოთქვა.

ახალგაზრდობა მედრესეს რელიგიური ლიტერატურა ხულოს რაიონის სამუფთოსთან არსებულმა ფონდმა „თანადგომამ“ (ხელმძღვანელი რესან ანანიძე) და ამავე რეგიონის რწმუნებულმა, სოფ. უჩხოს იმამმა, ნუგზარ ჯორბენაძემ გადასცეს. ისინი მედრესეს აღსაზრდელებს დაჰპირდნენ, რომ მათი მხრიდან ეს დახმარება ერთჯერადი არ იქნება.

აჭარის ა. რ. მუსლიმანთა

სამუფთო სამმართველოსა და ხულოს რაიონის სამუფთოს სახელით გვინდა მადლობა გადავუხადოთ ყველა იმ ადამიანს, ვინც ამ საქმეში წვლილი შეიტანა, ვისი ძალისხმევითა და უანგარო გარჯითაც აღნიშნულ ინიციატივას ხორცი შეესხა.

ღმერთმა ყველა მორწმუნეს მისცეს ძალა, შესაძლებლობა და მოთმინება აკეთოს კეთილი საქმე; ნეტავ მას, ვინც გააკეთებს სამადლო საქმეს და სრულყოფილი სახით აღლაპის წინაშე პირნათელი წარსდგება.